

O mie nouă sute optzeci și opt

**sau cum am crescut între betoane
și am învățat să iubesc tranziția**

Cristian Vicol

Această carte a apărut ca urmare a unei burse *Energie!* finanțate de Primăria Municipiului Timișoara prin Centrul de Proiecte. Volumul nu reprezintă în mod necesar poziția Centrului de Proiecte al Municipiului Timișoara, iar acesta nu este responsabil de conținutul lui sau de modul în care poate fi folosit.

O mie nouă sute optzeci și opt

**sau cum am crescut între betoane
și am învățat să iubesc tranziția**

Cristian Vicol

B R U M A R
Timișoara, MMXXIV

Cuprins

O mie nouă sute optzeci și opt... • 7

Decodor • 13 | Luneta • 16 | Lavinia • 22

Fotbal sub cerul gol • 26 | Cu cerul în coate • 30

Mix-tape • 33 | Mix-tape, vol. 2 • 37 | Rădăcini • 40

Fracturi invizibile • 43 | Capitalism – our love story • 46

Sex Ed. de tranziție • 49 | Tabla • 51

Teodorei nu i-am făcut dreptate • 54 | Palme • 57

Hai că te ajut eu • 61

Cum l-am cunoscut pe *#Dumnezeu!* • 66

Moby Dick • 69 | Ceva dulce • 72 | Talismanul • 77

Bărbații din familia mea • 83 | Rața și vânătorii • 86

viața cu moloko tv • 90 | Vampirul Lestat, adică eu • 95

Generația Cartoon Network... • 101

... & Generația Atomic s-au dus nu cu un bang, ci cu un

scâncet! • 106 | Dansul homarilor • 112

Jurnal izolare: Bega Blade Runner Blues • 118

De ce plângi? • 123

...sau cum am crescut între betoane și am învățat să
iubesc tranziția • 128

*So take the photographs and still frames in your mind,
Hang it on a shelf in good health and good time,
Tattoos of memories, and dead skin on trial,
For what it's worth, it was worth all the while...*

O mie nouă sute optzeci și opt...

M-am născut pe 13 martie 1988, într-o duminică, la 7 dimineața, după mai multe ore, o noapte întreagă, cred, în care m-am lăsat greu înduplecat de maică-mea, de taică-meu, de doctori. Poate că nu voiam să vin pe lume, neștiind cum o să fie, nici ce mă aștepta de atunci încolo. Nu voiam să mă despart de întunericul odihnitor și de solitudinea bătailor de inimă care mă îmbrățișau la fiecare pulsație. Norocul meu a fost că din acel moment dragostea mamei mele m-a însoțit, mai departe, în fiecare zi.

În ziua aceea a nins cu fulgi mari, mi s-a spus mai târziu, ceea ce a fost un semn bun. Am crezut întotdeauna că iarna aceluia an a supraviețuit în mine, că o parte din frigul, umezeala și liniștea ultimului val de frig de dinainte de primăvară s-a cuibărit în mine. Cred că de aia mă dezechilibrez mereu, prins între căldura excesivă a verilor și răceala iernii de care mi-e întotdeauna dor.

Din ce știu acum, la un an și nouă luni după ce m-am născut a venit sfârșitul lumii. Era singura pe care părinții mei o cunoscuseră vreodată, poate de aia generației lor i-a fost atât de greu să se regăsească în bezna ceaușistă și să-l alunge pe dictator. Cred că părinții mei au fost fericiți un timp, au trăit și ei ușurătatea copilăriei și a tinereții,

indiferenți la greutățile unei vieți pe care, o vreme, au învățat să o navigheze după reguli doar de ei știute. Apele s-au tulburat mai târziu, iar frigul, foamea și întunericul i-au determinat să iasă în stradă. Pentru ei, dar mai ales pentru mine, copilul născut la finalul anilor '80.

Pe ruinele lumii vechi au încercat să clădească viitorul pe care mi l-au oferit mai târziu. Eram și eu acolo, în Piața Operei, într-un port-bebe, la maică-mea în brațe, care striga cât o țineau plămâni, alături de zeci de mii de alți timișoreni, „Libertate! Libertate! Libertate, te iubim, ori învingem, ori murim!”. Era înverșunată pe sistemul care o obligase să stea la cozi în frig, gravidă, și aproape să ia bătaie atunci când a încercat să taie coada la rații.

Primele amintiri pe care le am sunt din pătuțul de lemn, cu gratii, din care întotdeauna încercam să evaderez. Am și reușit de câteva ori, după care am început să explorez apartamentul, camerele, bucătăria și holul lung. La ușa de la intrare țin minte că m-am oprit, dar doar pentru că nu ajungeam la clanță. Îmi amintesc copacul de lângă leagănul dintre blocuri, în parcul în care se întâmplă unele din poveștile pe care urmează să le citiți. Țin minte că stăteam lipit de geamul balconului, așteptându-l pe tata să vină de la serviciu. Când îl vedeam, coborând pe stradă, cu geanta albastră de scule pe umăr, pe care am aruncat-o după ce a murit, îi făceam cu mâna, după care fugeam la ușa de la intrare. El intra și mă lua în brațe, iar eu mă cățăram pe umerii lui. Mirosea a parfum dulce, parfumul lui. Era foarte mândru de mine, de faptul că avea băiat. Când m-am născut, mi-a povestit mai târziu, s-a îmbătat și a dirijat circulația pe bulevardul Take Ionescu, apoi a mers acasă și i-a spus bunicului: „tată, sunt tată!”, după care a căzut lat.

Îmi amintesc primul Crăciun, bradul de plastic și instalația veche, cu becuri în formă de felinare, care trebuia lipită cu cositor în fiecare an. Țin minte duminicile, pe care le petreceam în pat, la desenele de pe Cartoon Network, lipit de televizorul nostru sport, alb-negru, așteptând să fiu chemat la masă. Țin minte o tricicletă, o minge de cauciuc, portocalie, un casetofon cu leduri colorate, cărțile cu povești, caseta cu aventurile Alicei în Țara Minunilor, vinilurile cu Phoenix și Pro Musica, drumurile cu tramvaiul până în Freidorf, ursulețul de pluș pe care îl mai am și acum, scrisorile pe care le scriam pentru Iepurașul de Paști și pentru Moș Crăciun, cărora le ceream Lego (pe care nu l-am primit niciodată), magazinul de jucării Magico, traista cu clopoței pe care o luam la grădiniță, un autobuz vechi cu care Rada, vecinul sârb de deasupra, mă plimba prin cartier, iar presărate printre ele – prima ceartă, prima palmă, prima bătaie, prima dezamăgire și umilința.

Nu știu dacă toate textele din acest volum sunt într-un totul amintirile mele. Pe unele le-am scris pornind de la frânturi ale poveștilor pe care mi le-au spus părinții mei, altele de la vreo întâmplare auzită la vreun chef, sau de la necunoscuți, pe stradă. Multă vreme am purtat cu mine imagini vechi, ca de polaroid, fără să le fi înțeles, dar cărora, într-un final, le-am oferit context, le-am creat împrejurări, le-am îndemnat să existe. Visez des la copilărie, pe care mi-am petrecut-o împărțit, când la bunici, când acasă, tot timpul la oraș, printre betoane și garaje, prin ganguri și scări de bloc, sau pe maidan, unde făceam bombe de carbid, ardeam brazii rămași după sărbători și aruncam tuburi de spray pe foc, meșteream fumigene și petarde din chibrituri, trăiam sălbatic la granița dintre lumea de ieri și cea care se înnoia zi după zi.

Uneori cred că e o meteahnă a vârstei, iar cu cât trec anii alunec încet către nostalgia adolescenței, a primului concert de rock (o trupă de zidari care duhneau a băutură și tencuială), a primei beri băute într-un bar din spatele liceului, adică locul unde nu ne întreba nimeni dacă suntem majori. Simt în aer mirosul gecilor de piele acoperite de insigne cu mesaj rebel, îmi aduce aminte de vremurile când am fost, pe rând, metalar, punker, hip-hopper. Tânjesc după sentimentul libertății nou descoperite, care depășea limitele orașului, mi-e dor de primul sărut, pe coridoarele liceului, și de prima iubire, care s-a încheiat firesc, în mijlocul unei ierni friguroase. Mi-e dor de naivitatea de a crede că întreaga lume era de partea mea, că mă așteptase pe mine și că îmi aparținea întru totul.

Vreau să vă mai spun că îmi plac diminețile, dar cu greu mă pot trezi înainte de răsărit. Suntem destinați, soarele și cu mine, să ne întâlnim foarte rar, deși cred că uneori ne căutăm unul altuia compania. Poate că așa o să mă înțelegeți mai bine, la fel și rostul acestui volum.

Eram în facultate, ultima zvâcnire de libertate, în anul 2, rătăcit prin Vama Veche. Nu am dormit deloc cu o noapte înainte, ademenit de promisiunea celui mai romantic moment pe care îl poți trăi în studenție, sărutul la răsărit, pe malul mării. La 5 și 55 m-am sprijinit de o față pe care o întâlнисem acolo, o punkeriță din Brașov. La 5 și 56 ne-am prins de mână. La 5 și 57 o rază de lumină a țâșnit spre cer, iar noi ne-am sărutat. La 5 și 58 dormeam dus. Când m-am trezit, la prânz, ars de soare, nu ne-am mai găsit. Niciodată.

Contrar acestui prolog, restul textelor pe care urmează să le citiți nu urmăresc logica cronologică, ci ordinea aleatorie a gândului melancolic, a visului de la miezul nopții, când,

cuprins de nostalgie și de tot ceea ce nu mai poate fi recuperat, nici rețrăit, încerc să prind în palme frânturi de amintiri, de sentimente, ce mai rămâne din tot ce a fost.

Mă chinui și azi să îmi înțeleg copilăria și adolescența, părinții și prietenii, orașul, răsăritul și apusul, lumea de ieri și pe cea de azi, dar ca întotdeauna gândurile mi se scurg printre degete, pentru că timpul le dizolvă, secundă cu secundă, iar ce rămâne în urma lor este ceea ce am adunat din 1988 până astăzi. Pentru mine. Sper că și pentru voi.

Cristi

Decodor

În anii '90, oglinda românilor a fost ecranul televiziunii de tranziție, adică o combinație grotescă de știri despre inflație galopantă, despre mineriade, despre jocuri piramidale. Salvarea a venit din piața de vechituri, unde am renăscut după 45 de ani în care ne-am îmbrăcat în stofă aspră și ne-am acoperit creștetele cu căciuli țugui de tip Nicolae Ceaușescu. În piață am găsit o avalanșă multicoloră de haine, obiecte și identități, avataruri kitsch construite ca un puzzle din bucățele de fotbal, eurodance și filme de acțiune macho. Ne-am emancipat în timp ce probam treninguri contrafăcute, sau tricouri cu Hagi și Baggio, cocoșați prin cabinele de probă improvizate din cearșafuri.

Tot ce venea de dincolo era proaspăt, chiar dacă traversa câteva democrații neconsolidate; totul era nou, era precum o vacanță însorită pe o plajă cu nisipuri de aur. Nu degeaba în piețele de haine, care miroseau a mici și poliester, cânta obsesiv, de pe casete piratate, Kaoma și Ace of Base, care se chinuiau să acopere corul celor care își chemau mușteriii: „ANTI-BEBI AVEEEEEM”. Eu și ai mei ne feream de piață, ocoleam tranziția, ne țineam departe de tot ce era contrafăcut. Visul american, în care taică-meu a crezut până la sfârșitul vieții, nu duhnea a cală de vapor turcesc.

Tot acolo îi găseai și pe cei care te salvau, care cum puteau, de tine însuși, de obicei ascunși în capătul pieței. Te așteptau discret pe după tarabele cu haine, printre cauciucuri, scule și diverse mărunțișuri casnice – erau electroniștii. Despre ei se vorbea altfel, fiind negustorii invizibili ai pieței. Despre ei se zicea „lasă că știu eu pe cineva”.

Înainte să fie disponibilizați, părinții mei făceau efortul lunar de a plăti un abonament pentru canalul nostru preferat – *hasbeo*, cum îi ziceam, pe românește. Eram îndrăgostiți până peste cap de Hollywood, de fapt de privilegiul de a vedea filme *blockbuster* înainte de restul lumii, și fără reclame. Era, pentru noi, semnul că eram clasa de mijloc, un pic *posh*, că eram feriți de kitsch-ul tranziției.

Citeam din scoarță în scoarță programul lunar, care venea odată cu abonamentul, prin poștă, doldora de poze mișto: Leo și Kate Winslet la prova Titanicului, încântați că dragostea lor e la fel de rezistentă precum cel mai indestructibil vapor construit vreodată; Matthew Broderick, care privea șugubăț, peste umăr, către public, în timp ce în dreptul lui era o grămadă uriașă de pește, momeală pentru Godzilla; Sam Neill, încercând să scape de un (motherfucking) T-Rex; Will Smith, Martin Lawrence și Téa Leoni, pregătiți să înfrunte pe oricine arăta mai puțin cool decât ei; și Carrie, Samantha, Charlotte și Miranda, care, alături de Xena și Gabrielle, au reușit să emancipeze o întreagă generație de fete, mai mult decât oricare altă mișcare socială din acei ani.

Când criza economică ne-a lovit și pe noi, primul lucru pe care a trebuit să-l facem a fost să renunțăm la cheltuieli inutile. Ai mei au tăiat în carne vie acolo unde ne durea cel mai tare. Ne pierduserăm statutul conferit de poleiala americană, de lumea care fusese, pe chitanță, și a noastră,

legal și firesc, dar care acum rămăsese un vis pentru altădată. Taică-meu, cu gustul amar al celui înfrânt, a întrebat în stânga și-n dreapta „cum să facă” până când un amic i-a spus „că știe el pe cineva”.

„Unde?”

„În piață.”

Am plecat cu toții în goană spre marginea orașului, iar după câteva întrebări puse conspirativ, l-am găsit – mustăcios, cu geacă murdară și pantaloni de blugi, grizonat pe la tâmple. Era el – electronistul, agentul sub acoperire al divertismentului fără de care nu puteam trăi și de care nu ne puteam lipsi. Un super erou al condensatoarelor și rezistențelor legate corect prin care trecea semnalul invizibil al visului american.

De pe un colț al mesei a luat o cutiuță ciudată, cu un cablu lung, legat la o mufă, și a zis, în șoptă, „ăsta e”. Țin minte că de undeva de departe, din spatele meu, se auzea Lambada. Ai mei au ezitat. Era fără chitanță, iar prețul destul de piperat. Putea fi o țeapă, dar totuși electronistul avea aura potrivită, a celui recomandat pe casa scării.

Până la urmă am plătit mai mult decât ne permiteam, pentru ca măcar, în parte, să ne recăpătăm statutul privilegiat, chiar dacă acum beneficiam clandestin de el. Nu mai aveam programul lunar, tipărit frumos, nu mai eram legali, Will Smith și Matthew Broderick nu ne mai așteptau în poștă, fusesem oficial expulzați din clasa de mijloc. Practic, eram la fel ca ceilalți. Eram și noi carnavalești. Eram caraghioși. Eram de-ai pieței. La fel ca toate lucrurile de atunci.

Luneta

Pasiunea mea pentru science fiction s-a născut într-o miercuri și a murit într-o sâmbătă. S-a născut, de fapt, odată cu micul televizor sport din bucătărie, în fața căruia îmi petreceam aproape toate serile săptămânii, dar mai cu seamă cele de miercuri, atunci când televiziunile românești reluau pentru a nu știu câta oară *Alien*, sau *Event Horizon*.

Stăteam chinuit pe un scaun, strivit între masă și dulap, sprijinit de peretele rece, și visam că mă plimb printre stele și că țopâi pe Lună. Locul era atât de inconfortabil încât după o vreme mă simțeam mai mult decât pregătit pentru condițiile aspre ale oricărei călătorii spațiale. Aragazul, pe care îl foloseam pe atunci mai mult ca să ne încălzim, împreună cu lumina rece a televizorului alb-negru aruncau umbre ciudate pe pereții văruiți cu faimoasa textură „picățele trântite cu mătura”.

Într-o zi ai mei au venit acasă cu o lunetă, iar pentru prima dată cosmosul a căpătat consistența unei destinații reale. În serile senine ieșeam pe balcon, alături de ei, și cartografiam împreună mărilor Lunii, cu nesațul cu care navigatorii își anticipau marile călătorii. Căutam la bibliotecă albume cu poze din galaxia noastră, cu distanțele dintre planete, și calculam posibilitatea ca oamenii să colonizeze universul.

Mă vedeam pășind pe alte lumi, primul și singurul om (pentru cine știe cât timp) care ajunge în cele mai îndepărtate colțuri ale Căii Lactee. Uneori singur, un Robinson Crusoe spațial, alteori însoțit de părinții mei, o familie de Robinsoni, al cărei erou eram eu, bineînțeles. *Ad astra*, așa fi strigat, dacă așa fi știut ce înseamnă. Acele seri au avut un impact enorm asupra mea, asemeni unui asteroid care nu mai poate fi oprit nici măcar de Bruce Willis sau de Aerosmith.

*

(fragment din primul text SF pe care l-am scris cândva în adolescență, atunci când în minte mi s-a înfiripat gândul că așa putea să fiu scriitor, o chestie cu care mă gândeam să o impresionez pe gaga de care eram îndrăgostit.)

ȚANCURILE LUMINII ETERNE

*„Everyone is a moon, and has a dark side
which he never shows to anybody.”*

Mark Twain

Thomas Hardwigg privea Pământul prin hubloul capsulei spațiale cu pilot automat în timp ce călătorea spre Lună cu 8000 de kilometri pe oră. Deși micuța navă progresa către destinație cu o viteză incredibilă, planeta de pe care plecase își păstra constant dimensiunile, o sferă uriașă, albastru închis, prizonieră în spatele unei perdele de nori.

Pentru Thomas, călătoria aceasta reprezenta apogeul fragedei sale cariere de jurnalist. Nu se gândise nicio clipă că United

News, cea mai puternică agenție de presă din lume, îl va trimite chiar pe el să scrie un reportaj despre Pellucidar, baza lunară internațională ascunsă în subteranele polare ale satelitului. Își închipuise că vor fi aleși colegi cu mai multă experiență, cu nume mai răsunătoare, dar până la urmă Dl Andrews, unul dintre investitori, l-a chemat în birou și i-a spus:

– Hardwigg, pleci pe Lună! Văd ca ai talent la scris, ești robust, muncitor, nu ai vicii și, cel mai important, cred că ești singurul dispus s-o faci.

Tânărul jurnalist se văzu pentru o secundă îmbrăcat ca un astronaut american din anii '60, plimbându-se pe Lună în pași de balerină. „Dacă nu pentru bani, atunci măcar de dragul aventurii”, își spuse în gând.

– Bine, accept. Când plec?

– Perfect! Cât de curând!, se entuziasmă domnul Andrews. Acum ia o foaie și scrie.

Capsula tocmai trecea prin dreptul Stației Spațiale Turistice, un hotel uriaș suspendat la 30 000 de kilometri de Pământ, loc unde miliardarii planetei își făceau sejururi de lux, la O G. Era destinația cea mai îndepărtată pe care oamenii fără pregătire în fizică, astronomie, sau biochimie, o vizitau. Jurnalistul examinează gigantul de metal, apoi își întoarse privirea spre ecranul laptopului, unde se zărea o hologramă a construcției pe care urma să o viziteze, și o descriere. Citi pe sărite:

„Baza lunară Pellucidar a fost inaugurată în urmă cu doi ani, într-o rețea de tunele subterane aflată la polul nord, la marginea Mării Serenității, în apropierea Craterului Peary. Cavernele care găzduiesc instalația au fost create de curgerea și apoi întărirea râurilor de lavă.”

„Oamenii de știință au considerat că locația este ideală din mai multe motive. La câteva sute de metri în subsolul selenar

temperatura scade rareori sub -20 de grade Celsius, fapt ce a înlesnit considerabil eforturile de a construi un habitat propice pentru coloniștii care urmau să numească Luna o a doua casă.”

„Un alt avantaj al plasării subterane a fost evitarea radiațiilor cosmice și a bombardamentului cu meteoriți la care satelitul pământului e supus periodic.”

„Pe lângă Pellucidar, mai există alte șase construcții. Patru dintre ele, observatorul astronomic, panourile solare, portul de aterizare și rafinăria de Cesium, se află la suprafață. Generatoarele de curent și stația de procesare, instalația ce asigură producția de oxigen și apă, sunt subterane.”

„În prezent 56 de coloniști trăiesc pe Lună, 36 în interiorul bazei Pellucidar, iar ceilalți 20 într-un mic adăpost în proximitatea rafinării. Rândurile lor ar putea crește în următorii ani, deoarece se dorește sporirea numărului de TBM-uri (Tunnel Boaring Machine) care sapă zi și noapte după Cesium, cât și după alte resurse.”

Mai avea mult de citit, dar se lăsă păgubaș. Urmau pagini întregi de cifre și statistici care îl depășeau total. Dl Andrews îi spusese să se axeze mai mult pe viața coloniștilor, decât pe echipamentul științific. „Îs pline jurnalele de specialitate despre cum funcționează calculatoarele alea ale lor, eu vreau să știu cât mănâncă, ce visează, pe cine iubesc și pe care candidat îl vor vota la următoarea campanie prezidențială...”

Călătoria dură 48 de ore. Între timp, Pământul își micșorase dimensiunile și arăta acum ca o minge de fotbal suspendată pe un cer negru. Thomas adormise în urmă cu câteva ore. Visa că primea premiul Pulitzer pentru „cel mai extraordinar reportaj publicat vreodată”, când o voce îl trezi.

– Domnule Hardwigg, vom aseleniza în curând. Ne aflăm chiar deasupra Mării Serenității.

După câteva luni, era probabil o sâmbătă, m-am trezit mai devreme ca de obicei. Ai mei mi-au zis să mă îmbrac pentru că urma să mergem în piața de vechituri. Ceva era în neregulă, un sentiment de nesiguranță, cel al dezastrului, mi s-a cuibărit în stomac. În hol, la ieșire, într-o sacoșă de rafie am zărit îngrămădite, unele peste altele, vechiul nostru aparat foto Leica, proiectorul de diafilme, câteva viniluri, sculele de metronom ale lui taică-meu și luneta mea.

Drumul prin Mehala, pe străzile desfundate, a fost mai lung ca altădată pentru că niciunul dintre noi nu a zis nimic. Țineam pe rând sacoșa de rafie, care, foarte straniu, era mai grea decât suma tuturor lucrurilor adunate în ea. Se vedea după cum părinții, cu umerii lăsați, se tot chinuiau cu ea. Când am ajuns, maică-mea a scos o pătură și a întins-o pe jos alături de alte pături și cearșafuri care erau deja acolo, ocupate de obiecte similare cu ale noastre. Taică-meu a aranjat frumos vinilurile, aparatul foto, sculele lui, fără de care nu avea cum să meargă la serviciu, iar la sfârșit, cumva rușinat, a pus și luneta într-un colț. Am dat să o iau, dar mi-a zis să o las unde era.

Timp de câteva ore ne-am prăjit la soare. Oamenii treceau pe lângă noi, se uitau la ce aveam expus, se uitau la noi, la mine, și apoi plecau mai departe. Prins cu capul în nori, holbat către stele, uitasem să privesc în jur. În acea sâmbătă am înțeles de ce carnea de la prânzul de duminică fusese înlocuită cu soia, mult înainte ca aceasta să fie gourmet, iar untul și salamul din sandvișuri, cu margarină. Sau de ce părinții mei, care de ceva vreme erau mai tot timpul pe acasă, nu mai stăteau cu mine pe balcon. Nu mai priveau stelele și luna, nu mai puteau visa alături de mine.

Taică-meu și-a vândut sculele de care nu mai avea nevoie. Am vândut și aparatul foto. La final a apărut și ceva burtos care a luat luneta și a întrebat dacă se vede departe. „Până pe Lună”, i-am răspuns. Probabil i-am părut simpatic, pentru că a cumpărat-o, mulțumit de el, și a plecat. Ne-am întors acasă și, deloc straniu, sacoșa, acum aproape goală, mă trăgea și pe mine de umeri, în jos, departe de cer.

Lavinia

Prima dată mi-am rupt mâna în vara de dinaintea clasei a 5-a. Alergam bezmetic pe liniile de tren de lângă bloc, sărind peste traverse, țopăiam ca pe Lună, când m-am împiedicat și am aterizat pe burtă, cu brațul sub mine. Zero abilități de supraviețuire. În cădere nu am simțit mare lucru, dar apoi m-am ridicat și mi-am văzut antebrațul șerpuind ca un fulger.

Radiusul și ulna, ambele fracturate și deplasate din poziția lor normală. Horrorshow. Am fugit sus, acasă, eram la bunici, și am început să urlu și să gâfâi. Bunicu' a luat câteva lucruri din casă, presupun că o pijama și o cană, am coborât în goană și am oprit o mașină care trecea pe stradă, aleatoriu, care ne-a dus la Luis Țurcanu.

Nu am plâns până când au ajuns și părinții mei. Îmi era frică să nu fiu certat, dar ei când m-au văzut au început să râdă. Iar pe mine m-au umflat lacrimile. Doctorii m-au adormit, mi-au pus brațul la loc, l-au înfășurat în ghips și m-au trimis acasă. Ghipsul din spital era prost, nu se lega nicum și se fărâmița. Tata a mers și a cumpărat de la farmacie, iar ce a rămas a dat unei femei singure al cărei copil mic avea picioarele strâmbe și care se ruga de oameni să o ajute.

În primele câteva zile m-am ferit să ies afară. Mi-era teamă să nu mă lovească cineva din grămada de copii care se zbunguiau în curte. Încă mă străbătea, din antebraț până în călcâie, o durere surdă, de care nu puteam scăpa și pe care nu o puteam ignora nicicum. Dormeam prost, umblam prin casă cu grijă bolnăvicioasă, mă simțeam prăpădit. Din când în când mai luam câte un analgezic, care mă moleșea câteva ore. Pe cutie scria *Moloko plus*, cred.

Mai mult, îmi era teamă că băieții mai mari vor râde de mine, vor face mișto de ghipsul supradimensionat, pe care îl țineam atârnat de gât cu una din eșarfele vechi ale bunicii mele. Betegeala era un semn al slăbiciunii de care uneori, în grupurile de copii, se profita. Ochelariștii o știau prea bine. La fel și grașii sau cei cu defecte de vorbire. Devenisem un paria, nu mai puteam participa la jocuri, la *prinsa*, sau lapte gros, la țară-țară, vrem ostași. Nici măcar la *scunsa* nu mai eram bun, pentru că ghipsul uriaș mă dădea de gol oriunde m-aș fi dosit, iar schimbatul căciulii nu mă ajuta cu nimic. Mă ocoleau cu toții și își vedeau de treabă, departe de mine, cu radiusul și ulna întregi.

Salvarea mea a venit de la cineva de la care nu m-aș fi așteptat. Nici eu, nici altcineva.

Primul crush pe care l-am avut a fost Lavinia, o fată cu câțiva ani mai mare decât mine, care de fapt plăcea tuturor. Băieții mai mari erau mereu cu ochii după ea, gata să îi facă toate poftele, iar puștani o priveau pe ascuns, de teamă să nu fie prinși și luați peste picior. La fel și eu. Avea un fel foarte relaxat de a se comporta, și putea să fie băiețoasă cu aceeași lejeritate cu care vorbea despre băieți cu alte fete.

Problema era că eu eram generația *vinilurile lui taică-meu*, ea era un pic Atomic și un pic MTV. Eu eram pâinea cu zahăr pe care mi-o băga bunică-mea pe gât, ea era

bubble-gum cu aromă de mere verzi. Eu aveam pantaloni (prea) scurți, croiți pe un calapod din alte vremuri, ea avea geacă de piele și blugi evazați. Eu eram pipiriu, ea intra în adolescență, eu eram julit în coate și genunchi, albastru (de metil), tuns castron, murdar de praf și cu pământ sub unghii. Nu existam. Îmi doream să am suficient curaj încât să intru în vorbă cu ea, să o întreb care era melodia ei preferată, îmi închipui că pe atunci asculta Goo Goo Dolls, sau poate Avril Lavigne, dar niciodată nu reușisem să mă adun și să o întreb ceva, orice. Încercasem la un moment dat, la o tură de „Flori, fete și băieți”, primul nostru joc TMZ, în care ne alegeam cele mai frumoase actrițe, cântăreți și cântărețe, mașini și, pe ascuns, perechea.

Dar ce aș fi putut să o întreb?

„Hei, care e melodia ta preferată?”

„Nu e Andrii Popa, mucosule...”

După vreo săptămână m-am întors la joacă. Lavinia era pe afară, stătea într-un colț al curții și vorbea cu alte fete de vârsta ei. Niciare la fel de frumoasă ca ea. Chicotea și le arăta ceva într-o revistă *posh*. Probabil *Bravo Girl*. Când am văzut-o, aproape că am vrut să o iau la fugă în sus pe scări, să mă închid în casă și să ies doar când voi fi scăpat de ghips. Sau poate niciodată.

Eram un puști străveziu, o prelungire slăbănoagă a ghipsului uriaș care îmi învelea toată mâna dreaptă. În timp ce o priveam gales, fiind sigur că nu mă vede, s-a ridicat brusc de pe bancă, le-a făcut semn prietenelor ei că se întoarce imediat, a scos din buzunar un marker (pentru că poveștile bune se scriu singure), a venit la mine și mi-a iscălit pe ghips, atentă să arate frumos, să fie bubble-gum și MTV. Mi-am ținut respirația.

„Lavi ”

A terminat și a plecat fără să zică nimic altceva. Timp de o lună am purtat ghipsul ca pe o cicatrice de război, eu – un veteran al picioarelor împiedicate –, iar semnătura Laviniei – o medalie la care toată lumea privea chiorâș, cu invidie și respect.

Fotbal sub cerul gol

Prima repriză:

Am crescut în oraș, pe bitum, ascuns în umbra blocurilor comuniste. Zilele de vară mi le petreceam, alături de ceilalți puștani, pe terenul de fotbal al școlii din cartier, un dreptunghi de beton, crăpat pe alocuri, cu porțile mâncate de rugină, singurul loc unde nu puteai scăpa de soare, soare de iulie și de august, chinuitor, brutal, sufocant.

Dimineața saream gardul care împrejmuia școala, pe rând, și mai plecam la prânz, alungați de sete. Căldura spațiului deschis, ce înmagazina arșița zilei, era insuportabilă, iar eu, care păzeam poarta, fiind cel mai mic din echipa mea, vedeam celălalt capăt al terenului într-o risipă de culori tremurate. Din când în când căutam vreun nor, sub care să mă adăpostesc, dar care nu venea aproape niciodată.

Din reveria arșiței mă trezeau ceilalți, băieții din echipa mea, personaje consumate, din pricina caniculei, de propriile lor apucături. Personalitățile lor ieșeau la iveală, în simetrie cu interacțiunile cu care erau obișnuiți de acasă. Nerăbdarea, orgoliul, violența, lipsurile, nesiguranța, inadaptarea.

Zache șuta de la mijlocul terenului, fără să prindă vreodată poarta, peste gardul școlii direct în curtea casei de vizavi, după care înjura:

„pizda mă-tii de minge”;

Denis era mingicar și îi boteza pe toți „Ticule” –

„dă-i pasă, Ticuleeee”,

apoi se fâțâia cu lobda în careu până o pierdea, după care cerea fault; Vladi, care voia să câștige mai mult ca noi toți la un loc, își însoțea îndemnurile la victorie cu o avalanșă de sudalme dintre care cea mai convingătoare era:

„hai în morții mă-tii”;

Darius, singurul dintre noi care era legitimat la un club sportiv, își lua în serios talentul, ne trăgea pe toți după el și dădea cele mai multe goluri, nedrept pentru adversari;

„pe asta ai văzut-o? N-ai văzut-o!”

După care râdea de portarii improvizați, care se fereau din calea șuturilor lui. Dan, poreclit Viali, gândea tactici de joc, deși nu îl băga nimeni în seamă, și rata singur, cu poarta goală –

„aproape că am dat-o, dar pasa asta a ta...”;

Bebelu, frate-său, care vedea lumea prin lentilele groase ale miopului, era mereu în pericol să-și sucească picioarele atunci când dădea pe lângă minge;

„nu a fost henț, mă jur pe maică-mea că nu am atins-o.”

Nici mingile nu ne ajutau, erau din cauciuc ieftin, greu, săreau tot timpul aiurea din cimentul turnat inegal. După vreun sfert de oră și câteva șuturi mai zdravene, mi se înroșea pielea de pe picioare, iar gleznela începeau să mi se umfle. Pentru portari era și mai rău, fără mănuși, mereu luați la țintă de atacanți, adică de Darius, încercau să convingă pe toată lumea să joace mai blând, dar nu îi băga nimeni în seamă. Febra victoriei și căldura verii ne luau

mințile, ne împingeau spre insolație. Și atunci ne certam, era firească, pe goluri, pe pase, pe ratări, pe șuturi, pe cine avea privilegiul de a sta în gura porții și de a fi eroul zilei. Aproape că ne luam la bătaie.

Pauză:

Tot cu ei, în vara anului 2000, am căutat împreună capace de Coca-Cola sub care erau inscripționate numele țărilor care participau la Campionatul European din Belgia și Olanda. Dacă strângeam toate echipele, zicea în reclamă, puteam câștiga o minge de fotbal originală, adică de piele (probabil era din mușama), un artex adică, așa îi spuneam.

Ne-am strâns grămadă și am început să batem magazinele și alimentările din oraș, de fapt parcările în care se depozițau sticlele goale pe care oamenii le returnau în schimbul celor pline. Ne lipsea Olanda, o inscripție mistică, o țară imposibil de găsit, un El Dorado al fotbalului de cartier, care ne-ar fi oferit mingea mult visată. Ne-am fi luat, în felul acesta, adio de la bășicile de pe glezne, de la palmele umflate, de la teroarea de a fi plesniți peste față de un șut bine plasat, de clasă mondială, cu mingea aia din cauciuc greu, care ne rupea picioarele.

Nu am reușit să găsim vreodată capacul inscripționat cu Olanda, nicidecum dintre noi. Ne-am întors din cercetări, cu toții, transpirați și lipicioși de la zeama de Coca-Cola, duh-nind de la levigatul dulceag în care ne îmbăiaserăm prin tomberoanele și depozitele tuturor magazinelor de bloc, începând din centru și până la marginea orașului.

A fost prima dată când am ieșit din cartier.

Repriza a doua:

Dar, pe cât de tare ne sălbăticea arșița, tot ea ne și îmblânzea. După meci mergeam la alimentara din complexul mic, la doamna Ursuleasca, tăcuți și liniștiți, dar de fapt epuizați. Făceam o chetă între noi, adică strângeam mărunțul pe care fiecare îl avea prin buzunare, bani care azi nu mai au niciun sens – 250 de lei, 500 de lei, 1000 de lei –, și cumpăram câteva sticle de apă minerală, Buziaș, mereu Buziaș, niciodată Lipova. Cea de la Buziaș era limpede și gustoasă, cu bule aprige, spre deosebire de cea de la Lipova, care era uleioasă și un pic amăruie. Sticlele lunguițe, scoase din frigider, aburinde, pe care le beam între noi, cumiți, ne revigora. Eram fericiți, arși de soare, dar gata să ne întoarcem pe teren, sub cerul gol de nori, și să o luăm de la capăt.

„pizda mă-tii de minge”

„dă-i pasă, Ticuleeee”

„hai în morții mă-tii”

„pe asta ai văzut-o? N-ai văzut-o!”

„aproape că am dat-o, dar pasa asta a ta...”

„nu a fost henț, jur pe maică-mea că nu am atins-o”

și de la capăt.

Cu cerul în coate

Sunt câteva lucruri care rămân cu noi atunci când trecem din copilărie în maturitate, obiecte imateriale care persistă în conștiința noastră și ne alcătuiesc personalitățile. De cele mai multe ori aceste lucruri capătă forma unor amintiri și asocieri stranii. Trăiesc în subconștient, de unde ni se dezvăluie în cele mai neașteptate momente – sunt declanșate de culori, de mirosuri, de vreun sunet particular. A zis-o și Proust, îndrăznesc să o spun și eu.

Unul dintre tablourile mele preferate este Monochrome Bleu, dreptunghiul albastru al lui Yves Klein, profund, misterios, infinit precum cerul copilăriei lui, al verilor petrecute la Saint-Tropez. E cerul care se pierde în mare, sub care ne rătăcim în poveștile și fantasmemele pe care ni le spuneam atunci, lipsiți de constrângeri, rătăciți pentru totdeauna, credeam noi, în

NCS 1981-R73B

culoarea care se prelungeste la nesfârșit, mult peste marginile pânzei de bumbac.

Când am văzut prima dată acel albastru mat, domol și consecvent, primul lucru la care m-am gândit a fost că îl mai văzusem undeva, că ne știam. Simțeam o familiaritate aproape mistică față de acea nuanță specifică, și deși nu

reuşeam să-mi amintesc unde o zărisem pentru prima dată, m-am lăsat, voluntar, să alunec spre ea.

Un timp am încercat să aflum cum de îl ştiam pe Klein cu mult înainte să-l văd pentru prima dată, în ce fel se strecurase în amintirile mele. Identificarea aceluia albastru devenise o obsesie a cărei intensitate îmi scăpa de sub control. Strângeam diverse fotografii de prin reviste, bucăţi de hârtie, gunoaie şi plasticuri, pe care le analizam atent, încercând să-mi dau seama dacă era ceea ce căutam, dacă se potriveau cu vibraţia pe care o vedeam atunci când închideam ochii. Uneori mi se părea că albastrul lui Klein semăna cu tăria din ochii cuiva, ochi de câine albastru, cineva de care uitasem între timp. Alteori mă blocam minute în şir în dreptul vreunui neon, asemeni unei molii care se îmbăiază în lumină.

Cu cât insistam mai mult să colecţionez tot felul de prostioare care m-ar fi putut duce pe urma lui Klein, după a cărui prezenţă scormoneam deja în vecinătatea subconştientului, cu atât simţeam că mă îndepărtez de acel fragment de amintire. Era de negăsit, o fantasmă *bleu*, iar de fiecare dată când zăream ceva, fără să ştiu dacă e aievea sau nu, mă înverşunam şi mai tare.

Am ajuns la capătul puterilor într-o zi de vară, preocupat fiind să cercetez vitrina albastră a unui magazin de haine. Neatent, m-am împiedicat şi am căzut cât eram de lung. În timp ce încercam să alung ameţeala, ținându-mă de cotul pe care îl julisem de asfalt, mi-am amintit brusc de unde îl ştiam pe Klein.

Era tot într-o vară, sau poate mai multe la rând, şi mirosea a praf şi a betoane încinse, ca de obicei. Stăteam afară cât era ziua de lungă, toropit de căldură, murdar şi transpirat. Eram julit în coate şi în genunchi, pentru că la fiecare trântă

mă întâmpina trotuarul, bitum zgrunțuros, din smoală, care îmi jupuia pielea, răni lipicioase, în care se năclăiau pământul și frunzele. Căzătură după căzătură, zi după zi, mereu întins pe burtă, lipsit de griji, de parcă îi căutam fierbințeala.

Apoi, seara mergeam acasă, iar bunica mă ducea la baie, unde îmi spăla juliturile, vânătăile și zgârieturile cu apă călduță și săpun. Mă împotriveam, de parcă ștergea de pe mine, cu buretele, vacanța și libertatea, ale căror semne le purtam în genunchi și în coate.

„Stai, chițule, că nu îți fac nimic”, se rățoia la mine, fără să fie de fapt supărată.

Când termina cu apa, dintr-un dulăpior scotea un recipient micuț, din sticlă, ce conținea un lichid de culoarea cerului de peste zi. Albastru de metilen.

C16H18ClN3S

Umezea în el un băț cu vată, de urechi, apoi mă curăța ușor – roșeața rănilor strânse peste zi era acoperită de albastrul intens, chimic, pe care am ajuns să îl asociez, e firesc, asemenea lui Klein, cu libertatea copilăriei, a lunilor de vară în care singura responsabilitate pe care o aveam era aceea a zilelor fericite, trăite nestingherit, a fantasmelor care pe atunci erau reale, dar care azi au devenit doar reziduuri ale imaginației.

De atunci, cerul meu, albastrul copilăriei mele, e întipărit în coate și în genunchi, unde cred că le voi purta întotdeauna.

Mix-tape

Părinții mei au iubit întotdeauna muzica. Era refugiul lor într-o perioadă când lumea nu era altceva decât zgomot de fond, agresiv, asurzitor, cacofonic. În weekend-uri, uneori singuri, alteori alături de prieteni, ascultau la magnetofon, apoi la pick-up și mai târziu la un casetofon prăpădit, albumele colecționate de-a lungul unei tinereți în care puține lucruri le-au aparținut cu adevărat.

Exista întotdeauna o veselie care îi însoțea în acele zile, de fapt rămășițele vremurilor când blugii, gecile de piele sau pletele erau în consonanță cu speranțele lor. Se agățau de ele, nostalgici, întinzând orele ca pe gumă, până târziu în noapte, uneori spre dimineață, fără îngrijorarea vecinilor deranjați. Pentru că erau și ei alături de noi.

În primii ani după Revoluție, muzica îi însoțea aproape la fiecare sfârșit de săptămână, un tabiet rock 'n' roll, punk și pop care le alina, probabil, dezamăgirile profesionale și personale. Mai târziu, cum e și firesc fiecărei generații, petrecerile s-au împușinat, la fel și prietenii lor, și țin minte că veselia s-a transformat mai întâi în blazare, apoi în capitulare.

Pentru mine, muzica lor a însemnat, la început, o manifestare spontană și publică a melodiilor mele preferate

din colecția lor – Timișoara, a Promusicii, și Andrii Popa, a Phoenicșilor. Pe la ora 8, la bunici, ieșeam în parcul de joacă, și, pentru că toată lumea dormea dusă, eu mă suiham în leagăn, mă avântam dintr-o parte în alta și cântam, de fapt urlam:

„CINE TRECE-N VALEA SEACĂ, CU HANGERUL FĂRĂ TEACĂ...”

Zi de zi, o vară întregă. Ani mai târziu, când treceam prin cartier, mă opreau vecinii mai bătrâni și mă întrebau: „Tu ești băiatul cu Andrii Popa, nu? Frumos mai cântai, erai ca un radio stricat. Bravo!”

Nu mai țin minte exact când părinții mei au renunțat cu totul la muzică și la prietenii lor, care a fost ultima zi de dinainte ca liniștea să ia în stăpânire casa noastră. Cred că eram prin gimnaziu. Țin minte doar că s-a făcut brusc liniște.

Mai târziu, în primii ani de liceu, muzica a început să se insinueze altfel în viața mea. Aveam geacă de piele, aveam părul lung, aveam bocanci, dar nu aveam trupele, nu aveam concertele, nu aveam albumele. O ascultam în baruri, la colegi, pe la vreo gagică. Acasă tăcerea devenise din ce în ce mai apăsătoare, zi după zi, an după an, iar eu nu mă simțeam capabil să intervin, de parcă ar fi însemnat să mă pun de-a curmezișul părinților mei, care își doreau liniștea. Credeam că muzica era un subiect tabu, de contrabandă, pentru că veselie ei, de îndată ce mușenia pusese stăpânire pe noi, se risipise odată cu bucuria noastră.

Până într-o zi când nu am mai rezistat și am luat casetofonul din camera lor. Apoi am început să întorc pe toate părțile teancul nostru uriaș de casete, trupe necunoscute mie pe atunci, din care nu știam ce să aleg. Mă codeam

și le tot suceam pe toate părțile până când, după ce m-a văzut cu coada ochiului, taică-meu a venit la mine, a cules una din grămadă și mi-a zis: „ia-o pe asta, apoi îți mai dau și altele”. Era în vocea lui o fericire ascunsă, o mândrie pe care urma să o înțeleg mai târziu, dar și tristețea nemăsurată a celui care se vede pe sine însuși. Călcam într-un fel pe urmele lor.

„Băiatul meu – l-am auzit mai târziu, la fel de mândru ca în zilele în care mă cățăram pe umerii lui – ascultă Pink Floyd.”

Caseta, un mix-tape tras de el, încapsula fericirea unor weekend-uri care nu mai erau, dar ale căror amintire, mi-am dat seama, încă dăinuia în ei, a vremurilor când tinerețea lor, și mai târziu a mea, energiza visuri și speranțe, opinii și revolte, idealuri mai mult sau mai puțin naive.

A.

Rainbow – Temple of the King

Metallica – Nothing Else Matters

Kansas – Dust in the Wind

The Moody Blues – Nights in White Satin

Nirvana – Lake of Fire

Black Sabbath – War Pigs

B.

Simon & Garfunkel – El Condor Pasa

Led Zeppelin – Stairway to Heaven

Fleetwood Mac – Black Magic Woman

Pink Floyd – Comfortably Numb
Deep Purple – Child in Time
Blue Öyster Cult – Veteran of a Thousand Psychic Wars

Asculțați-l aici:

Mix-tape, vol. 2

La începutul anilor 2000 rap-ul, manelele și rock-ul erau în bună măsură genuri de muzică pe spectrul opus, sau cel puțin așa susțineau fanii, care nu doar că se disprețuiau unii pe alții, dar ocazional se mai și încăierau prin parcuri. Pe interval. Mă rog, mai puțin cei care ascultau Verdikt, cred.

Fiecare cu barurile, cu hainele, cu partea sa de cartier. Iarba și băutura erau aceleași pentru toți. În general ne țineam departe unii de alții. Ne mai râdeam – ei de pletoși și de gecii de piele purtate chiar și vara, noi de treninguri și de blugii lăbărțați. Sau de lanțurile și brățările de aur, care erau, așa credeam noi pe atunci, altfel decât cele de argint (care țineau vârcolacii la distanță), ori de țintele de oțel.

De câteva ori am fost făcut satanist. Câțiva m-au tras de păr, de parcă eram un fel de curiozitate. Probabil eram. La un moment dat, în parcul de la Poștă, m-au luat unii la împins vagoane, după ce m-au întrebat dacă nu mi se topesc unghiile de la bocancii grei, prea grei ca să mai fug. M-au lăsat să plec după ce m-au asigurat că, dacă și-ar dori, ar putea să mă rupă cu bătaia. Și că-s un bulangiu.

Aveau dreptate. Erau anii 2000 și eram pe spectre opuse. Și am rămas așa până la primul drum mai lung pe care l-am făcut cu mașina, un road-trip adevărat, în sus și în jos

o săptămână prin Ardeal. Eram trei – un coleg de liceu, îi ziceam Crize (că era turbat rău pe *Basul și cu toba mare*), șoferul, îl chema Nicu, și cu mine. Nicu era inimos, inteligent, prietenos, muncitor, din cartier și avea o viziune absolut onestă în ceea ce privea muzica și moda – nu prea îi păsa. Era vesel, se îmbrăca lejer și asculta ce îi plăcea. Făcea mișto de noi și de seriozitatea cu care ne îmbrăcam, grija cu care ne alegeam trupele și de felul în care găfăiam vara, în tricouri și pantaloni negri.

Am plecat din Timișoara, ne-am dus prin Deva, Orăștie, apoi la Sarmizegetusa, Alba Iulia, Câmpeni, ne-am pierdut de câteva ori pe drumuri de munte, prin fundături și prin sate și orașe care mai există doar pe hartă. Am dormit pe unde am apucat, pe la mătuși, unchi și verișori despre care abia știam câte ceva, rudele alea pe care le vezi de maxim două sau trei ori cu totul. Însă, majoritatea timpului l-am petrecut în mașină – o Dacie 1310, veche rău, cândva vișinie, de prin 1986, care trebuia împinsă și pizduită ca să pornească.

Singurii bani pe care Nicu îi băgase în ea fuseseră pentru un CD player și câteva boxe din piață, împreună cu un bas care scutura portierele și plafonul în așa hal încât aveai impresia, atunci când dădeai muzica blană, că toată mașina urma să se facă bucăți.

Fiind șoferul, tot pe el l-am însărcinat și cu muzica. I-am explicat cu grijă ce să pună pe un mix-tape, ba chiar îi făcuserăm și o listă cu trupe – mult rock și ceva rap, să fie drumul bun, să ne placă nouă, dar să îi placă și lui. Iar el a livrat... un CD cu două piese, în loop. Niciuna dintre ele nu era rock, niciuna dintre ele nu era pe lista noastră.

Când am plecat și a pornit muzica, rânjind amuzat de fețele noastre surprinse, am crezut că sutele de kilometri pe care

trebuia să le străbatem se vor prelungi la infinit, ca într-un fel de glumă cosmică a relativității gusturilor muzicale, în care nu credeam. Ne-am bâlbâit un pic, apoi nu am mai zis nimic. Oricum nu ne-am fi auzit peste tabla Daciei, care scârțâia, vibra și se contorsiona de la bubuielile basului.

Până la urmă, săptămâna aceea a fost una dintre experiențele cele mai semnificative ale adolescenței mele, liber să merg oriunde, scăpat de reguli, de constrângeri, de rețineri, într-un hârb mai bătrân ca mine, care mi-a fost casă în sus și în jos pe hartă. Iar cele două piese, CD-ul lui Nicu, făcut la mișto, îmi reamintesc și azi de libertatea acelor zile.

Vi le las aici:

Piesa 1:

Piesa 2:

Rădăcini

Bunica a fost refugiată din Basarabia. A fugit de furia rușilor, care i-au luat, atunci în '44, totul – pământul, casa, animalele, trecutul și prezentul. Viitorul și l-a refăcut, cu chiu, cu vai, în Timișoara, alături de bunicul. Au prins rădăcini aici, iar apartamentul pe care l-au primit a devenit întreaga ei viață, gospodăria pierdută și regăsită, chiar dacă în cu totul altă formă, urbană. Cât a putut, până aproape de sfârșitul vieții, a avut grijă de el, grija pe care o înțelege doar cel care s-a rătăcit, gol, și apoi s-a regăsit miraculos într-un loc prielnic, fertil, o casă departe de casă.

În fiecare seară se ruga ca tot ce a agonisit o viață să nu îi fie furat din nou. Stăteam alături de ea, în genunchi amândoi, și repetam cu voce tare rugăciunile care se succedau după o ordine tot de ea stabilită, pe al căror sens se sprijinea întreaga lume în acel moment. La final, când îi cerea lui Dumnezeu să ne binecuvânteze, pe mine, pe copiii ei, pe maică-mea, pe toată lumea din familie, plângea în hohote.

Uneori își amintea de cei pe care îi lăsase în urmă, în Basarabia. Îmi arăta poze cu oameni bătrâni și îmi explica cu precizia unui doctor în genetică, sau a unui biograf experimentat, exact care ar fi fost relația mea de rudenie cu ei. Unchi, mătuși și verișori de gradul 2, 3 sau 4.

În '42 au venit și nemții peste ei. Mi-a povestit în șoaptă, încă îi era frică de anii aceia, că soldații umblau din casă în casă și întrebau „unde este Iuda?, UNDE ESTE IUDA?”. Nimeni nu a înțeles pe cine căutau, până când într-o zi toți evreii din sat au fost duși pe un deal, dealul Vătămănesei, și acolo au fost uciși, apoi germanii i-au aruncat în gropi comune. Când au fost dezgropați, mai târziu, bunica mea era acolo și a văzut totul cu ochii ei. A avea 13 ani – cam aceeași vârstă pe care o aveam eu când, ani mai târziu, mi-a povestit despre ororile războiului.

Camerele, bucătăria, baia, dulapurile, scaunele, camera, toate au devenit, în parte, spații ale refugiului, ce nu mai puteau încăpea niciodată pe mâinile altcuiva, propria ei agoniseală, unde viața își recăpătase sensul. Preocuparea asta se vedea cel mai bine atunci când făcea curățenie, sâmbăta, operațiune complicată, ritualică, epuizantă, spirituală, ce necesita atât delicatețe, cât și forță brută, și care semăna uneori cu experiența extazului religios.

Dimineața, înainte de ora 8, indiferent de anotimp, scoțea din lada de lângă pat cearșafurile, plăpumile, păturile, pernele, pe care le scutura cu forță și apoi le aranja, într-un echilibru perfect, pe geamul cel mare al balconului, unde rămăneau la aerisit. Apoi urca pe pat scaunele de la masa din sufragerie și pornea aspiratorul, un Record vechi care scotea zgomote de rachetă sovietică. Curăța carpeta ușoară din camera mică, holul de la baie, covorul greu, persan, din sufragerie, unde se vâra pe sub masă și îi ridica picioarele grele, din lemn solid, continua în holul de la intrare și termina cu bucătăria. Urma lustruirea mochetei cu ceară, acțiune care se petrecea însă doar după ce podeaua fusese spălată cu detergent.

Pe urmă, dintr-un dulăpior scotea o sticluță cu substanță albă, pentru șters praful. Strângea bibelourile și le așeza pe masă – acolo formau, pentru o vreme, un peisaj pastoral din porțelan, chiar dacă un pic suprarealist – cățelul care dădea din coadă, cloșca cu puii, vânătorul, balerina, cocoșul, peștii de sticlă.

Alături de ele punea paharele din cristal și vesela specială, din care se bea și se mânca doar de sărbători. Ștergea polițele și vitrinele cu migală, strângea pânzele de păianjen, dacă erau, curăța ușile, spăla rufele, ștergea lustrele, aduna praful de pe tablouri și de pe pozele înrămate, freca veceul, chiuvetele și vana. O dată pe lună spăla geamurile și perdelele. Și în tot acest timp murmură ceva, o mantră greu descifrabilă, de parcă număra, dar care era perfect sincronizată cu energia și migala cu care, de fapt, făcea inventarul tuturor lucrurilor pe care reușise să le agonisească.

Spăla, ștergea, curăța, freca, mătura, aduna, scutura, spăla, zvânta, clătea, aspira, aranja. Apoi, duminica se odihnea, dar doar pe jumătate. Era nerăbdătoare să vină iarăși ziua de sâmbătă.

Fracturi invizibile

La 24 martie 1999 rachete de croazieră NATO au lovit Serbia. Aveam 11 ani, iar tata m-a trezit să îmi arate la televizor, în direct, bombardarea Belgradului. Nu prea înțelegeam ce se petrece și îmi era somn, dar i-am simțit surescitarea – era irascibil pentru că două forțe se luptau în el: era pro american convins (plânsese în timpul vizitei lui Clinton în România și de atunci ne tot repeta ce spusese POTUS în vizita lui istorică: „Stay the course! Stay the course”), dar avea mulți prieteni sârbi (ca mai toți timișorenii), printre care, pe atunci, și pe vecinul de deasupra, pe Rada, care mă plimba prin cartier cu autobuzul, și pe Mia, soția lui, asistentă medicală, care îmi făcea injecții când eram bolnav.

Stăteam toți trei, eu, el și maică-mea, lipiți de ecranul televizorului, fără să clipim, transfigurați, mai mult ei decât mine, de la exploziile care luminau capitala Serbiei. L-am întrebat dacă erau Îngerii Albaștri, escadrila de demonstrații pe care o văzusem într-o vară la demonstrații aeriene, avioane care mi s-au părut atunci că semănau cu rechini înaripați. Nu mi-a răspuns. Cred că nici nu s-a uitat la mine.

O lună mai târziu, pe cerul Timișoarei au început să apară primele avioane de vânătoare. Zburau tot timpul

în formație de trei și treceau rapid pe deasupra blocurilor, negre ca vărfurile săgeților, urmate imediat de boom-ul supersonic, o detunătură violentă ce ricoșa din pereții de beton ai cartierelor. Ne ridicam mâinile spre ele și ne închipuam piloții, atitudinea aia Top Gun, *you can be my wing man anytime*, și cred că ne bâțaiam pe Berlin. Așa cred, deși s-ar putea să mă înșel.

Costică Lucescu, fost pilot pe MIG-uri în armata lui Ceaușescu, un pic țăcănit de la băutură, foarte multă băutură, le saluta batjocoritor, apoi se întorcea la jocul de table. Ceilalți bătrâni, piloți și ei, discutau despre război în timp ce aruncau frimmituri la porumbei. Erau ca o agenție de presă care în fiecare seară făcea recensământul titlurilor de peste zi. Unii erau de partea americanilor, pe care îi așteptaseră să vină după război, alții, legați, la fel ca tata, de prietenii de-o viață, de rude, de soții și de nostalgia pentru Iugoslavia, preconizau un nou Vietnam. *Cu sârbii nu te pui, sunt patrioți. Yankeeii vor pleca cu coada între picioare.*

Îi spuneam tatei despre revolta asta, despre cum pensionarii din parc se împărțiseră în două tabere, dar el mă privea, se uita prin mine de fapt, și nu zicea nimic. Din când în când ieșea pe balcon și trăgea cu urechea, apoi pufnea și intra înapoi în bucătărie. Își aprindea o țigară și fuma absent. Suspectam că era ceva mai mult decât prietenia cu vecinul de deasupra noastră, un gând sau vreo amintire care îl răscolea.

Într-una din zilele acelea, în timp ce la televizor erau alte imagini cu părți ale Belgradului transformate în moloz, tata, în sfârșit, a scos caseta cu Bijelo Dugme, albumul din '84, și i-a dat drumul la volum maxim. Nu era pentru noi, era pentru Rada și Mia, dar cel mai mult era pentru el și pentru gândurile care nu îi dădeau pace. Am ascultat-o

până la capăt, turbo-rockul bubuind între pereții sufrageriei noastre, iar la sfârșit, fără să zică nimic, a scos-o din casetofon, a pus-o în carcasa de plastic și a așezat-o înapoi la locul ei. Nu știu când și dacă a mai ascultat-o vreodată.

Mult mai târziu am aflat că tata a avut șansa să fugă din țară, să plece la sârbi pe la începutul anilor '80, dar i-a fost teamă ca părinții lui, bunicii mei, să nu pățească ceva. Din partea noastră de Dunăre, Iugoslavia era prima oprire pe o rută a cărei destinație finală era America. Timp de ani de zile, după ce frica îl biruise, a întreținut o dorință care era mai degrabă o fantasmă – să călătorească într-o rulotă din Belgrad până în Los Angeles și să experimenteze tot ceea ce îi fusese interzis în comunism, iar apoi în tranziția dură a anilor '90. În mintea lui, cele două țări, și tot ce era între ele, erau garanția libertății absolute, a independenței gândirii, a rebeliunii împotriva oricărei forme de interdicție, a emancipării economice, intelectuale și sufletești. Războiul i-a relevat, brutal, că lumea pe care și-o imaginase el nu mai exista. Și mai înfricoșător, i-a sădit în minte ideea că poate nu existase niciodată. Iar asta l-a dărâmat.

Capitalism – our love story

Fac parte din generația care a copilărit în tranziție, adică puștimea care a crescut cu mărunțișurile primei piețe libere de la noi, ce abia făcea câțiva pași nesiguri după aproape jumătate de secol de economie centralizată: guma Turbo, sucurile de la dozator, Coca-Cola și Kinder (la Crăciun), filmele de acțiune cu Dolph Lundgren, Jean-Claude Van Damme, Arnold Schwarzenegger, Sylvester Stallone, Chuck Norris, Danny Glover, Harrison Ford etc., Cartoon Network (în engleză), uneori (niciodată) Lego, internet cafe-urile cu Mortal Kombat și Red Alert.

Astăzi ele rămân artefactele unei copilării stranii, poate unice, pe care le-am amestecat, asemenea unui lichid alchimic, cu după-amiezile petrecute afară, între betoane, pe asfaltul clocotitor, mai mult în genunchi și pe coate. *Best of both worlds.*

Era încă o lume goală, iar la început trăiam în vid, dar spre deosebire de vremea părinților noștri, porțile Occidentului erau larg deschise, iar cum natura are oroare de vid, am încercat să ne umplem micul univers din spatele blocului cu tot ceea ce lipsea. Din amestecul acesta de vechi și nou s-au născut și jocurile pe care ne-am străduit să le născocim noi, sau uneori să ni le amintim din câteva experiențe sumare.

Primul a fost Risk-ul pe care l-am improvisat pe o hartă șutită dintr-o enciclopedie în care încă mai exista URSS-ul, iar după el a urmat „Mini-Falimentini” – propria noastră invenție – de fapt un Monopoly de casa scării. Alex, cel mai mare dintre noi, a venit într-o zi afară cu o planșă pe care trasase cu carioca, aproximativ, cele câteva locații pe care și le mai amintea din jocul original. Presupun că îl jucase pe la cineva pe acasă, în vreo vacanță. În buzunare avea un săculeț cu monede adunate de prin sertarele părinților. Era o grămăjoară de bani uitați de la Revoluție, care nu mai aveau nicio valoare – 5, 15, 25 de bani, și 1, 3 și 5 lei. O comoară pe care am îmbogățit-o și noi cu ce mai aveam pe acasă. Plus o mână de zaruri de toate dimensiunile.

În fiecare după-masă, timp de câteva săptămâni, am jucat frenetic. La început am încercat varianta clasică, și anume fiecare copil era pe cont propriu. Încercam cu toții să fim bancheri și proprietari, să devenim mogulii unei table de joc desenate cam strâmb pe un carton pe spatele căruia, țin minte, era tipărită o banană. Eram și noi pe urmele îmbogățitorilor tranziției, cumpăram și vindeam case, hoteluri, cartiere, cu lejeritatea celui care știe că sistemul este putred și nu are decât de câștigat pe marginea lui.

După o vreme însă ne-am dat seama că nu avem nicio șansă, jocul ne falimenta rând pe rând. *Capitalism, the hard way*. Prin urmare, în ciuda cursului lumii în care trăiam, ne-am unit împotriva băncii, colaborarea celor care nădăduiesc să învingă cu orice preț, însă rezultatul a fost același. Jocul și banca ne snopeau pentru că lipsa unor reguli, pe care ori nu le știam, ori Alex nu-și amintea de ele, și mecanica realcătuită din memorie ne privau de orice șansă de a fi cu adevărat competitivi. Și deci învingători.

Până la urmă, de nevoie, am schimbat regulile din mers, iar câștigătorul, din acel moment, a fost desemnat cel care, la finalul jocului, mai rămânea cu niște bani, puțini de altfel, singurul care nu declara falimentul. Unul dintre noi se bucura la final de o victorie pirică – situație care pe atunci nu ne-a descumpănit pe nicidecum.

Sex Ed. de tranziție

Când eram copii, era greu să faci rost de material pornografic. Dacă nu aveai noroc să găsești în biblioteca părinților, ascunsă după rândurile de cărți, departe de ochii tuturor, vreo revistă cu poze colorate și cu poster la mijloc, deseori în limba maghiară (pentru cei care au nevoie de instrucțiuni), trebuia să ai tupeu și multă stăpânire de sine. Pe golăneală.

Cum anume? Luați aminte: Puneai, cu ceilalți băieți, de o chetă, care-cât avea, și cu banii strânși mergeai la chioșcul de ziare, tu sau unul mai îndrăzneț, unde cereai, fără să clipești, în timp ce transpirai abundent, *Infractoaarea* (roz), una din primele reviste porno din România de după Revoluție. După ce o înșfăcai rușinat, fugeai acasă și o ascundeai, la rândul tău, de părinți, prin vreun cotlon mai dosnic. Niciodată sub pat, pentru că acolo se dădea cu aspiratorul. O foloseai câteva zile, apoi o dădeai mai departe, la următorul. După o vreme se întorcea la tine, mai șifonată, un pic decolorată, cu unele pagini subțiate sau chiar rupte de la prea multă răsfoire.

În școală circula pornografie de contrabandă. De la pozele din reclamele la costume de baie, sau imagini cu femei fără sutien, adică în sânii goi, decupate dintr-un almanah

estival, până la poveștile fără perdea spuse de cei câțiva colegi care își prindeau surorile în ipostaze intime. Toate costau ceva, nimic nu era gratis – un sandviș, o sticlă de suc, tema la română – economia de piață redusă la nevoile de bază ale unor puștani de 12-13 ani.

Au existat însă și momente mai tovărășești, care au depășit negocierea de tip cerere și ofertă. Într-o zi, prin a 5-a, cineva a adus în clasă un jeton găsit naiba știe unde, pe care era imprimată o poză cu o gagică brunetă care era îmbrăcată într-o salopetă. Salopeta, desenată cu ceva asemănător fosforului, devenea transparentă dacă intra în contact cu vreun lichid, iar tipa rămânea goală-goluță. Țin minte că unul dintre colegii mei lungea de zor la acel jeton, în fiecare pauză și în fiecare moment când profesorii se întorceau cu spatele la noi.

Apoi, mărinimos – era un băiat sufletist –, l-a dat mai departe.

Timpe de câteva ore a trecut din mână în mână, și de la mână la gură, pe la toți băieții din clasă. L-am primit și eu, l-am lins bine, am admirat șoldurile ample, sânii mari, rotunzi, și sfârcurile aproape negre, am fotografiat totul, mental, apoi am pasat jetonul către următorul coleg, în banca din spate. A doua zi zâmbetele tuturor băieților din clasă, la fel și al meu, trăgeau într-o parte, și toată lumea se chinuia să-și mănânce sandvișurile. Eram pictați pe la colțul gurii cu pastă de dinți, singurul remediu de care știam pe atunci, semn că toți, dar absolut toți, făcuserăm herpes. Nu știu pentru câți dintre noi a fost o învățătură de minte despre viață și igienă, dar pot să ghicesc că mai toți am ținut-o minte pe gagica trupeșă, cu păr brunet și fără salopetă, de pe jeton.

Tabla

Fiecare copil care trece prin școală lasă ceva în urma sa, o amprentă fizică a prezenței lui în acel moment și în acel loc, similară poate cu picturile rupestre de la Cueva de las Manos, din Argentina – palme peste palme, sute, chiar mii, desenate pe pereții claselor, pe bănci, pe tablă. Bine, trebuie spus că noi, spre deosebire de artiștii epocii de piatră, nu desenam chiar palme, ci doar obscenități, adică pule (hai să nu ne mai ascundem), dar sensul era tot unul ritualic și, tind să cred, milenar. Tot așa, existența unui copil se poate concretiza brusc, o consecință firească a legăturilor pe care le face doar mai târziu, spre maturitate. Iată cum:

Prin clasa a 6-a nu eram silitor, dar nici codaș, eram, așa zice, mediocru. Alternam notele bune cu notele proaste într-un echilibru care mă ținea pe o axă fixă, dar complet neperformantă. Singurul viitor la care jinduiam era cel de jucător de ping-pong, o alternativă la meseria de vatman, despre care ai mei îmi spusese că mă aștepta dacă nu îmi reparam media. Astfel că nu îmi mai rămăsese decât să mă visez învingător, regele paletelor, campion regional, național, european, mondial și olimpic. Sau măcar în cartier. Fiecare trebuie să înceapă de undeva. Tehnica pașilor mărunți către glorie.

În zilele de școală uneam patru bănci, puneam un șir de caiete la mijloc, pentru fileu, și jucam până ne alungau profesorii în bancă. Eram pasionat, trăiam fiecare servă, fiecare punct care mă trimitea pe primul loc. Savuram cu o intensitate apropiată de nebunie fiecare voley și bombă, mă schimonoseam și făceam gesturi obscene către adversari. Adică îi îndemnam arogant să părăsească masa și să cheme următoarea victimă. Până într-o zi când mi-am întâlnit nemesisul. Aveam și eu un Samsonov, un McEnroe, un Karpov, adică un alt băiat care se visa învingător. Îmi întorcea servele, mă trimitea în colțuri, mă întindea peste mese, îmi fura punct după punct.

După câteva meciuri, pierdute toate la scor, dezamăgirea unui viitor la fel de mediocru precum notele mele m-a copleșit, am văzut negru în fața ochilor și, de furie, am dat cu piciorul în tablă, adică tabla clasei, care s-a făcut țândări. Pe jumătate.

Nu știu cum am scăpat atunci, dar directoarea, impresionată de smiorcăielile mele, ori poate de alura mea înfrântă, de viitor vatman, nu mi-a sunat părinții. Singurele sudalme au venit, cale de doi ani, de la profesori și profesoare, mai ales de la cea de matematică. Femeia nu mai avea destul loc, pe jumătatea de tablă rămasă, să își scrie toate ecuațiile. Conjunctura o forța să scrie cu creta pe perete, asemenea artiștilor din epoca de piatră.

În liceu am abandonat visul unei cariere de jucător-vedetă de ping-pong. M-am apucat de citit, de scris și de baschet, un sport epuizant, de echipă. Incidentul din gimnaziu era departe, într-un trecut pe care în momentul ăla abia ce mi-l mai aminteam. Până când, într-un an, s-a decis schimbarea tablei vechi cu una nouă, pe care se scria cu markerul. Operațiunea, desfășurată chiar în timpul anului, uneori chiar

pe parcursul orelor, mi-a amintit de accesul de furie și de cariera mea de jucător de ping-pong, moartă în fașă, dar și de reacția, una și aceeași, a tuturor profesorilor.

În timp ce muncitorii smulgeau ramele și sticla din perete, veche și pătată, am simțit un amestec de rușine și amuzament, dar și oarecare satisfacție la gândul că măcar aici peretele nu va rămâne descoperit, la fel ca în gimnaziu, perete pe care vreun profesor să fie apoi nevoit să își scrie, fără rafinamentul caligrafiei, cursurile pe care le predă.

În spatele tablei am descoperit însă altceva. Pe zid, scris cu cretă, era un șir de nume, elevii care fuseseră martori la o altă renovare, mult înainte să mă nasc eu. Fete și băieți, cocoțați unii peste ceilalți, o avalanșă de Andrei, Maria, Paul, Daniela, Sebastian, Ioana, Vasile, George. Înainte să pună tabla cea nouă, m-am dus la muncitori și i-am rugat să nu șteargă peretele, pe care, într-un gest mai mult instinctiv, dar pe care acum îl înțeleg pe deplin, mi-am scris și eu numele. CRISTI

Teodorei nu i-am făcut dreptate

Ne naștem fără conștiință, cu mintea lipsită de orice gând articulat. În primii ani nu manifestăm, prin gesturi, prin cuvinte, prin acțiunile pe care le întreprindem, nimic din lucrurile care mai târziu ne vor transforma în indivizi funcționali. Singurele sentimente pe care le simțim sunt frica și dependența. Fiecare nou-născut e promisiunea pe care părinții o fac societății. Acest copil, își spun ei, va învăța să fie bun și generos, va avea răbdare și va fi cumpătat, va judeca rațional și nu se va lăsa dus de val. Va fi prosper din toate punctele de vedere și va aduce bunăstare lumii întregi.

Cândva spre maturitate, toate aceste calități devin firescul de zi cu zi, în mare parte, chiar dacă ele sunt deseori condiționate de regulile și legile după care ne-am impus să trăim. Până atunci, însă, sufletul și mintea copilului se află într-o luptă permanentă, pe viață și pe moarte, cu egoismul și răutatea care răsar în noi din semințe îngropate adânc, anterioare existenței noastre civilizate. Ele se exprimă deseori prin satisfacția pe care o resimt copiii atunci când smulg aripile fluturilor sau când, fără nicio rețineră, batjocoresc pe cineva mai slab decât ei. În gașcă. În gloată.

Eram în a 7-a când un zvon s-a răspândit prin clasă cu viteză super-luminică. A început ca o șoaptă, spusă dintr-o

bancă din spatele meu, insidioasă și necruțătoare:

„Ai auzit că...”

Apoi s-a împrăștiat în stânga și-n dreapta, în diagonală, în sus și-n jos, de-a lungul și de-a latul rândurilor de bănci, până ce în fiecare colțișor al sălii noastre de la etajul 2 se rostogolea marea veste, care pe unii îi intriga, iar pe alții cred că îi excita.

„Ai auzit că...”

„Nu, dar ești sigur că...”

„Da, cum să nu, păi mi-a zis cineva care era acolo, știe sigur...”

„Ai auzit că...”

„Ai auzit că...”

Da, am auzit că Teodora a făcut sex!

Țin minte că m-am întors în timpul orei și m-am uitat către ea, curios să văd în ce fel ricoșează zvonurile care bâzâiau în jurul ei. Teodora, o fată slăbuță dintr-o familie modestă, cu ochi negri, frumușică într-un fel discret, se albise la față și privea fix spre profesoara care desena niște pătrate. Mi se părea că are obraji umezi, dar poate lăcrima pentru că uitase să mai clipească.

Încerca, îmi imaginez acum, de rușine, de furie, din dezamăgirea că eram în stare să spunem lucrurile astea despre ea, să ne ignore. Poate că se agăța de liniile de pe tablă și se ascundea între ele, într-o clasă goală în care nu avea colegi care să o umilească și o profesoară absentă la toate șușotele noastre.

În următoarele câteva zile, zumzetul s-a amplificat. Eram ca un roi insistent, îi dădeam târcoale și o înțepam cu

remarci tâmpite și chemări libidinoase. Fetele râdeau de ea și o priveau cu dispreț, iar băieții se întreceau să facă remarci slinoase. Poate, poate, cine știe... nu că vreunul dintre noi chiar știa cu ce se mănâncă sexul, altceva decât ce văzusem prin filme și revistele porno – sau fanteziile care ne invadau mintea atunci când ne masturbam pe ascuns, în baie, sau în cameră, sub plapumă – nu cunoșteam.

Cred că lucrurile pe care le spuneam în gura mare au sălbăticit-o pe Teodora, pentru că într-o altă zi i-a furat banii din portofel unui coleg, apoi i-a returnat, speriată de amenințările lui. Nu era întreaga sumă, ci cât îi mai rămăsese după ce își cumpărase un sutien nou. Asta ne-a zis-o el, colegul – că Teodora îi ciordise banii ca să își cumpere un sutien nou.

„Normal, că doar face sex”, am spus-o cu toții, de parcă eram corul unui spectacol de pe Broadway, excitați de refrenul pe care trebuia să îl repetăm toată ziua, în fiecare pauză, ca apucații, unul spre altul și, în final, spre Teodora.

După o vreme, larma s-a domolit, iar noi ne-am luat cu altele. Teodora a rămas o umbră tăcută, care ne însoțea de-a lungul orelor și pauzelor doar pentru că împărțeam aceeași clasă. Nu mai țin minte să fi conversat cu ea după aceea, nici dacă m-a întrebat vreodată ceva, pe mine sau pe altcineva, ori dacă noi i-am mai adresat vreun cuvânt.

„Normal, că doar face sex.” Nu?

După ce am terminat clasa a 8-a nu am mai văzut-o niciodată. Am auzit că ar fi plecat prin Italia, unde s-a căsătorit și a făcut un copil.

Nu, Teodorei nu i-am făcut dreptate și nici nu am fost buni cu ea.

Palme

Ce suntem noi? Oameni? Animale? Sălbatici? Ce-au să-și închipuie oamenii mari? Nu ne facem datoria, vânăm porci, lăsăm focul să se stingă, iar acum...

...prima palmă pe care a încasat-o Răzvan a fost de la mine.

Era beat rău și spărsese o sticlă de vin de un perete. A vrut să o ducă la gură, ce mai rămăsese din ea, și să bea, să înghită cioburile, laolaltă cu băutura, așa că a trebuit să îl opresc. I-am luat sticla din mâini și i-am tras un dos de palmă zdravăn, iritat de prostia din capul lui.

„Ce faci, vulpe? Vrei să te caci must?” l-am întrebat.

Așa le ziceam la toți copiii de a 9-a și a 10-a, niște mucoși care trebuiau pedepsiți.

De fapt, mi-a făcut plăcere să îl lovesc, a fost o experiență perversă, pentru că în clipa următoare am simțit o combinație dulceagă de satisfacție și regret – îmi impusesem autoritatea asupra lui, iar asta mă făcea să mă simt puternic. Pe de altă parte îmi părea rău că îl plesisem peste față, că îi făcusem rău fizic. Mă pișcau degetele, iar obrazul lui purta urmele roșii ale abuzului.

Răzvan era un copil care încerca să impresioneze alți copii un pic mai mari decât el, iar datoria mea, a noastră, conform

unor principii ale ierarhiei care se învață de timpuriu, obstacole prin care trecuserăm și noi până să ajungem în a 12-a, era să îl punem la punct. Așa că asta am făcut.

A doua palmă pe care a încasat-o Răzvan a fost de la cel mai bun prieten al lui, care i-a spus că visurile pe care le avea nu i se potriveau, că nu era capabil de ele, că ar trebui să facă altceva cu viața lui, poate sociologie sau psihologie, ceva ușurel, mai potrivit pentru abilitățile lui. În niciun caz artă, de care el era fascinat. Țin minte că fumam împreună un cui și ne râdeam de el, îl luam peste picior, îl bruscam pe rând, în timp ce râdeam incontrollabil. Ne căscam gurile către el, de parcă voiam să îl înghițim, cu ochii goi și buze cărnoase, ca de știucă. Probabil de la iarbă, vreau să cred azi.

Cu alte cuvinte, i-a spus „revino-ți, copile, îți lipsește talentul și oricum ești prea mic ca să știi ce vrei să faci în viața asta”.

Mic de statură, mic sufletește (aici ne-am înșelat), mic la minte, cu pula mică.

Cred că palma asta l-a durut mai tare decât altele.

„Pe lângă asta, ești prea moale, prea flasc, prea ușor impresionabil, prea emotiv, prea pui botul la tot ce îți spune lumea în jurul tău. Viața nu e frumoasă, iar tu nu ești în centrul ei. Ai înțeles, vulpe?”

Nu înțelegeam de ce mai stă în preajma noastră, de ce se chinuia să ne facă pe plac, de ce își dorea atât de tare să fim prietenii lui, dacă tot ce făceam noi era să îl călcăm în picioare în fiecare zi, „spre binele lui”.

Singurii care au încercat să-l mângâie au fost părinții lui, care s-au străduit să îi oblojească vânățiile de pe obraji și tâmples, coastele strivite de îmbrățișările noastre dure, cu

care încercam să îi sufocăm personalitatea sensibilă și visurile, să-l pregătim pentru viață. Dar niciunul dintre ei nu a observat că rănilor care îl dureau pe Răzvan nu erau cele fizice, iar maică-sa și taică-său habar nu aveau cum să îi îngrijească sufletul. L-au pansat, i-au pus un bandaj în jurul pieptului și câțiva plasturi pe față, apoi l-au trimis înapoi la noi.

A treia palmă pe care Răzvan a încasat-o a fost de la un adult, un om cu capul pe umeri, care trebuia să îl învețe și să îl ghideze prin viață. Era profesor, profesorul lui, un fel de mentor, care țipa la el toată ziua și îi îndemna colegii de clasă să râdă de el.

I-a spus:

„Nu e nimic de capul tău, arta înseamnă dăruire, înseamnă sacrificiu. Trebuie să îți dai viața pentru ea, să te jertfești pe altarul ei, iar tu nu ai ce să oferi la schimb. Ești gata să te sacrifici pentru ea?”

și alte bazaconii care erau menite să îl emancipeze.

Vedeți voi, societatea crede că umiliința creează tăria caracterului, că batjocura alungă timiditatea, că înjosirea ajută modestiei, că abuzul fortifică individul și îl pregătește pentru momentul în care va fi înțărcat și lăsat liber să se descurce, iar el va renaște dintr-un cocon strivit între degetele noastre, precum un fluture căruia i se cere să devină simbolul libertății, al frumuseții, al fragilității care supra-vețuiește în fața adversității.

Poate că societatea are dreptate, dar doar în măsura în care ne spunem, convinși de adevărul vorbelor noastre, că lumea nu poate fi decât un loc dur, îndărătnic, înspăimântător, ca un pește uriaș care îi consumă pe cei slabi, îi înghite și îi mestecă satisfăcut, apoi îi digeră și îi transformă în

excremente cu care acoperă tot ce este sau ar putea să fie frumos în jurul nostru.

Într-o după-amiază, Răzvan a cedat. Palmele repetate l-au amețit atât de tare încât a căzut în gol. În timp ce se prăbușea, a vrut să își deschidă aripile și să zboare, să se ridice și să plutească, sub căutăturile noastre admirative și invidioase, pentru totdeauna. Pentru o clipă a sperat că va fi imponderabil, că se va înălța spre cer, și va putea măcar o dată să ne privească de sus, să se amuze, să ne compătimizească, și apoi să zboare către alte zări, poate pe altă planetă, unde societatea îi încurajează pe cei mai slabi și îi protejează de peștii răpitori. Momentul acela a trecut repede, iar trupul său s-a izbit de trotuarul din fața blocului.

Nu a murit imediat. A stat acolo întins vreo jumătate de oră până ce l-au dus la spital cu coastele strivite, cu vânătăi pe obraji și pe tâmpile, cu mâinile și picioarele sfărâmate, distrus de forța cu care lumea l-a tras spre ea, spre ceea ce credea că face bine fiecăruia dintre noi, deci și lui. Deși trupul îi era pe moarte, aș vrea să cred că în acele clipe sufletul i s-a vindecat de noi, de regulile noastre, de mizeria lumii în care trăim și pe care, în acei ani, o proiectam unii pe alții.

Adio, Răzvan.

Hai că te ajut eu

(dramă într-un singur act, cu repetiție săptămânală)

Personaje:

Un profesor de sport la vreo 50 de ani. E gras, burtos, nu mai are păr pe creștet. obrazul îi e nebărbierit de câteva zile. Întotdeauna e nebărbierit de câteva zile. Poartă un trening jerpelit, lucios în coate și genunchi, care i se întinde peste burta umflată.

Ana, o elevă: e în gimnaziu, mică, pirpirie, timidă, anxioasă, se teme că nu va reuși să facă față tuturor lucrurilor care se cer de la ea. E îmbrăcată cu haine de căpătat, de la frații ei mai mari, semn că vine dintr-o familie nevoiașă.

Mai multe fete de gimnaziu, nu mai mari de clasa a 7-a. Unele dintre ele sunt îmbrăcate în haine lejere, mai largi, în care par că încearcă să se ascundă. În timp ce băieții vorbesc, chicotesc, se aleargă și se împing, ele stau timide într-un colț.

Băieții de gimnaziu, fac doar figurație, uneori mai râd la câte un gest al profesorului, gest pe care îl consideră ciudat, dar totuși nevinovat.

O sală de sport de la începutul anilor 2000. Podeaua e acoperită cu parchetul uzat de miile de picioare ale copiilor care au topăit pe el, generație după generație. Nu mai alunecă, așa cum se întâmpla odinioară. Geamurile au gratii pe ambele părți. În mijloc e o capră de lemn. Pielea a plesnit pe la colțuri, lăsând vederii un burete galben.

Lumina cade pe fiecare față care vine în urma celei de dinaintea ei.

Profesorul de sport: Urcă-te aici, pe capră, și dă-te peste cap. Așa, foarte bine. Din prima. Hai, următoarea la rând. *(ii pune mâna pe fund și oftează.)*

Vine următoarea. Se mișcă mai greu.

Profesorul de sport: Păi tu, Lariso, ești mai greută, trebuie să te țin cu palmele ca să nu cazi, să nu pici naibii. Îmi faci necaz cu părinții, că ai tăi sunt avocați. Ușurel, mai un hop și gata. *(ii pune o mână pe piept în timp ce o ajută să se dea peste cap.)*

Altă față la rând. E înaltă și foarte slabă.

Profesorul de sport *(în barbă, îl aude doar publicul, nu și fetele aliniat la capră):* „Pe asta nici nu am de ce să o țin. La cât e de slăbănoagă o să-mi julească mobilierul.”

(Continuă cu voce tare) Hai mai repede, Teodoro, că îmi ții rândul și trece ora. Doar nu crezi că așteptăm cu toții după tine.

Încă o față. E singura care pășește încrezătoare. Execută perfect mișcarea la capră.

Profesorul de sport: Ei așa da, din tine facem gimnastă. Direct la Deva te trimit. Și vin și eu. Tu – Lavinia, eu – Béla. *(râde zgomotos, încântat, în timp ce o mângâie pe umeri și pe spate.)*

Fetele clipeșc nedumerite. Unul dintre băieți vrea să se bage în față, să se rostogolească și el, să primească atenția necondiționată a profesorului, dar bărbatul îl admonestează iritat:

Profesorul de sport: Victoraș, când o să ai și tu vârsta mea, abia atunci să te bagi peste oamenii mari și treburile lor, ai priceput? Până atunci marș înapoi la capătul rândului.

Mai trece o fată pe la capră.

Profesorul de sport: Merge... (*o măsoară din cap până-n picioare*)... S-ar putea și mai bine, dar lucrăm cu ce avem. Hai, următoarea.

Ana, care e la rând, face un pas în față. Se vede din public că nu are curajul să se urce pe capră. Tremură și aproape că îi vine să plângă. Profesorului îi strălucesc ochii. Fata își ia avânt, dar se oprește imediat și rămâne pe loc, înghețată.

Profesorul de sport: Ei na, hai că nu e așa greu. După cum te văd (*o cercetează lung*), aș zice că poți să reușești din doi timpi și trei mișcări. Oricum, sunt aici ca să te ajut în caz că faci vreo mișcare greșită. Hai, din nou.

Fata fuge spre capră, dar înainte să ajungă la ea se înfinge în parchetul zgrunțuros și rămâne pe loc.

Profesorul de sport (*un pic iritat*): Mai o dată. Nu mă lăsa să aștept.

Ana se blochează cu totul și începe să plângă.

Profesorul de sport: Ce mama dracului e asta? De ce te-ai oprit așa, ca o momâie. Te-ai împiedicat în cracii pantalonilor? (*toti băieții râd în cor*) Treci înapoi și mai încearcă o dată. Mă faci să mă repet.

Ana se întoarce cu umerii lăsați, deznădăjduită de vorbele profesorului, și se așează în poziție de start. O ia la fugă, dar în fața caprei, de data asta cu un metru mai aproape, se lasă pe

călcâie și aproape că pică pe spate. Băieții râd și mai zgomotos. Li se alătură și câteva fete.

Profesorul de sport: Băi, ce paștele mă-sii e asta? Tu, fată, îți bați joc de mine? Asta crezi că faci acum?

Dă să facă un pas spre ea, aproape că se prăvălește, burtos cum e, dar apoi se întoarce lângă capră și vorbește mieros. Zâmbește larg, ca un motan.

Profesorul de sport: Ana, așa te cheamă, da? Hai că te ajut eu, vino aici și te țin de mine, ce zici? Reușim împreună. Căci despre asta e vorba în această oră, despre asta este sportul – despre munca în echipă și despre victorie. Mă auzi sau a dat damblaua în tine?

Ana (bâlbâită): N-nu, m-mulțumesc. Nu îmi place să fiu a-atinsă. Mă descurc și s-singură.

În sala de sport se aude un bâzâit, de parcă trupurile tuturor copiilor vibrează din pricina șocului și a uimirii că cineva se împotrivesc unui adult.

Profesorul de sport (ofensat de remarcă ei): DAR CE ȚI-AM FĂCUT EU, FATĂ? UNDE TE-AM ATINS? NICI MĂCAR SĂ URCI PE CAPRĂ NU EȘTI ÎN STARE! NICI NU ȘTIU, UITÂNDU-MĂ LA TINE, CARE EȘTI TU ȘI CARE-I CAPRA! (apoi în barbă) „Ce rapandulă e asta mică, să mă bage în bucluc, nu alta.”

Ana (roșie la față, umflată de frică și de rușine): M-mă refer î-în general. N-nu îmi place să fiu atinsă de n-nimeni. M-mai încerc o dată.

Bâzâitul încetează, fiecare elev își ține respirația, de parcă momentul care urmează va fi cu adevărat semnificativ. Ana strânge din pumni și o ia la goană. Tălpile nici nu îi mai ating parchetul, de parcă i-ar fi silă de el și de amintirea tuturor celor

care au țopăit pe acolo înaintea ei, mai mult sau mai puțin fericiți, lipsiți de griji, lipsiți de ajutorul profesorului de sport. Bineînțeles că se oprește chiar în dreptul caprei, fără să o atingă.

Profesorul de sport: DACĂ NU TE URCI PE EA, TE PUN EU PE TINE CAPRĂ SĂ SE SUIE TOATE ASTEALALTE PESTE TINE, PRICEPI?

Ana începe să plângă în hohote. Unii dintre băieți râd, amuzați de slăbiciunea ei. Câteva fete fac la fel. Alții se uită, jenați, pe geamul cu gratii, la soarele de afară, dorindu-și să fie altundeva. Profesorul face un pas spre ea, o prinde de mână și o trage cu forța către el.

Profesorul de sport (apăsător): Lasă-mă să te ajut.

O ridică pe sus cu ușurință și o trânteste pe capră, apoi o rostogolește cu forța, trecându-și mâinile peste ea, și o așează în picioare pe partea cealaltă. Anei îi curg lacrimile pe obraji, dar nu zice nimic. Nu e prima dată. Se întoarce pe călcâie și se pune la sfârșitul rândului de copii. Profesorul își continuă ora de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Coloana înaintează foarte repede, iar ea se teme că s-ar putea să îi vină iarăși rândul, dar a doua oară norocul e de partea ei. Sună clopoțelul, iar toată lumea se bulucește să iasă din sala de sport sub privirile mulțumite ale profesorului, care își sprijină palmele peste burta umflată. A cui oră urmează? O fi clasa a 8-a? Sau poate a 4-a. Cine știe... Iese și el în pauză, nu înainte să mângâie capra.

Heblu.

Cum l-am cunoscut pe *#Dumnezeu!*

Primul calculator l-am primit abia în 2007, odată cu absolvirea liceului, de fapt cadoul de (după) BAC, și doar pe jumătate – pentru cealaltă jumătate am lucrat câteva luni pe bandă, peste vară, la fabrica de plăcuțe electronice. A fost o victorie a tihnei, pentru că nu mai trebuia să mă deplasez până la internet cafe și nu mai trebuia să dau foarte mulți bani (adunați voi orele, zilele, săptămânile) ca să mă pot juca, să conversez cu diverși necunoscuți de prin alte părți ale lumii, să ascult muzica pe care nu o aveam acasă. A fost o victorie, dar nu întru totul.

Pentru cei din generația mea, internet cafe-ul era un templu, adminii – sacerdoții, iar noi, cei lipiți de calculatoare, enoriașii unei noi religii care se scurgea în noi și prin noi cu viteza internetului. Înăuntru, în sălile lungi și înghesuite – majoritatea arătau la fel, fiind construite de cele mai multe ori clandestin, prin subsoluri de case – era mereu întuneric și mirosea a electronice încinse și a fum de țigară.

Împătimiții internet cafe-urilor formau un ecosistem sensibil, dependent de loc, de miros, de interacțiunile sociale și de grupurile care se formaseră în jurul intereselor comune. Cei mai aprinși erau jucătorii de Counter Strike, zgomotoși, miștocari, agresivi, se visau în PGL (Professional Game League).

Se lăudau că îl cunosc pe faimosul *#Dumnezeu!*, un băiat de prin Calea Șagului, unul dintre cei mai buni din țară, singurul dintre noi care avea calculator acasă. Jucau și rejucau aceeași hartă, *de_dust2*, nopți întregi, încercând să își perfecționeze traseele și abilitatea de a plasa rapid ținta pe scăfârliia altui jucător. De cele mai multe ori ajungeau să se pizduiască, motivul fiind mereu și mereu același: careva folosea coduri, o alegere absolut dezonorantă.

În liceu, după școală, cu banii din alocație, mergeam în complexul studentesc, într-un cafe improvizat într-o boxă de bloc, fără licență. Pe drum îmi cumpăram o gogoasă cu ciocolată, un Pall Mall mic (pe vremea când erau pachete și de 10 țigări), iar de restul banilor câte ore încăpeau, pe care le petreceam perfecționându-mi abilitățile de WASD și *point and click*.

Tot acolo m-am intersectat, în joc, la un moment dat, cu *#Dumnezeu!*, care m-a bătut măr. Eu îmi scoteam capul pe după un perete, el mă ciuruia. Eu stăteam ascuns pe undeva, el îmi sărea în cărcă și mă ciuruia. Eu fugeam, speriat, el mă ajungea din urmă și... mă ciuruia. După câteva zile și săptămâni începuse să mă obsedeze.

Am aflat, mai târziu, de ce era așa de bun – un truc vechi pe care îl foloseau toți veteranii. Pe *#Dumnezeu!* îl știa cineva, care știa pe altcineva, amic cu un prieten de-al meu cu care îmi pierdeam uneori vremea, iar la insistențele mele (și un pachet de țigări cadou) m-a dus să îmi facă cunoștință cu el. Atunci am aflat că *#Dumnezeu!* nu doar că își teroriza inamicii din Counter Strike, ci și vecinii, care trăiau de câțiva ani pe picior de război. De îndată ce intrați în cartier, din toate părțile, din cer și de nicăieri, printre blocuri, te împresurau zgomotele de explozii și rafalele de AK47. Andrei, așa îl chema, nu juca la căști, ci la boxe, pe

care le dădea la maxim, cu geamurile deschise. Întotdeauna te auzea venind înainte să te vadă, deci știa unde ești. Era groaza bătrânelor de pe banca din parc și bucuria puștaniilor. I-am strâns mâna și m-am uitat la el, peste umăr, fascinat, cum joacă un meci. Apoi, surd și amețit de cap, ca un reporter de război, am plecat încărcat de cele văzute. Din câte știu, până m-am lăsat și eu de Counter Strike, nimeni altcineva nu a mai reușit să îl egaleze pe *#Dumnezeu!* pentru că nimeni altcineva nu a mai avut curajul să își pună vecinii și (ocasional) poliția pe cap.

#Dumnezeu! #legendă

Moby Dick

Adolescenții sunt pramatii. Știu asta pentru că și eu am fost unul. E vârsta la care se manifestă, precum o forță misterioasă, primele semne de rebeliune împotriva autorității, adică a părinților și mai ales a profesorilor. E un impuls aproape imposibil de stăpânit, născut dintr-un neastâmpăr copernician, acela de a te plasa pe tine în centrul naturii, al materiei, a tot ce există independent de conștiința și gândirea ta. Astfel că toată lumea ar trebui să se înscrie, cel puțin asta insiști să crezi, într-o perpetuă mișcare de revoluție în jurul tău, al nevoilor și al necesităților tale. Iar când asta nu se întâmplă, golul produs de ceea ce tu consideri că este o lipsă aproape obraznică a compasiunii este umplut de conflict, uneori chiar de război.

În clasa a 11-a ni s-a schimbat profesoara de istorie, iar în locul ei a venit o tânără corpolentă, lipsită de experiență, victimă sigură. În primele câteva săptămâni i-am făcut zile fripte. O luam peste picior, eram gălăgios, impertinent, de-a dreptul nesimțit. Ceva mă provoca – umoarea conflictului, stârnită de hormoni, probabil, și de nevoia de a-mi impresiona colegii și colegele. Femeia m-a tolerat o vreme, ba chiar a încercat să mă domolească, dar a cedat când, în urma unei discuții despre literatură, am întrebat-o trufaș,

după ce aflasem că lecturile ei se rezumau la studii istorice, dacă citise măcar „Moby Dick” – cu trimitere evidentă. Toată clasa a râs în hohote, înfricoșată de curajul meu, și în același timp admirativ. Profesoara a zâmbit, și-a terminat ora și a plecat, iar eu, timp de câteva zile, m-am bucurat de faima spânzuratului.

Războiul a început din ora următoare. A intrat în clasă, m-a ridicat în picioare, m-a ascultat, mi-a pus de șase ori aceeași întrebare la care nu știam răspunsul, mi-a scăzut câte un punct de fiecare dată, iar la sfârșit m-a notat cu patru. Săptămâna următoare, la un test, a stat lângă mine, la final mi-a smuls caietul din bancă, de care nu mă atinsesem – nu aveam cum, nu? –, și mi-a dat unu, pentru copiat. Cale de câteva luni, notele proaste s-au încălecat unele peste altele.

Nici eu nu am stat cuminte. Înainte de o oră am udat scaunul cu apa din buretele de șters tabla, mă maimuțăream în spatele ei atunci când eram scos în fața clasei, o luam peste picior de fiecare dată când prindeam ocazia. Știam că media de pe primul semestru nu avea cum să mai crească, iar asta îmi oferea doza necesară de nepăsare și îndrăzneală.

Punctul culminant al confruntării noastre s-a consumat în ziua în care eu am depășit o limită. Reușisem să îmi conving colegii de pe rândul din mijloc să se dea drept marinari care vâslesc din greu. Atunci când sărmana profesoară a deschis ușa, eu m-am urcat cu un picior pe banca din față și, victorios, am strigat „There she blows!”, apoi m-am prefăcut că arunc cu un harpon în ea. Femeia și-a schimbat culorile mai repede ca cerul de amiază, m-a prins de braț și mi-a șoptit printre dinți: „La direcțiune cu tine.”

Ziceți-mi Ismael.

Ziceți-mi idiot.

Am coborât scările în viteză și ne-am mai oprit doar în cancelarie, amândoi cu impresia că celălalt își merita soarta. Directorul, profesor de geografie, de cele mai multe ori cu capul în nori, în general detașat și liniștit, ne-a tras deoparte și ne-a privit furios. Războiul nostru depășise granițele orei de istorie și devenise bârfa preferată a școlii. Înainte să apucăm să spunem ceva, ne-a luat-o înainte: „Dacă nu vă potoliți, zburăți amândoi din școală.” Apoi ne-a făcut cale întoarsă și ne-a scos pe coridor.

A fost și ultima confruntare pe care am mai avut-o cu ea și, în general, până în facultate – dar asta e o poveste pentru data viitoare –, cu orice alt profesor. La sfârșitul semestrului am rămas corigent, cum era și firesc, iar apoi, în a doua parte a anului, ne-am comportat amândoi politicoși, rece și distant. Am reușit să termin cu media 9 și cu 6.50 la general, iar ea și-a dus materia până aproape de ultimele pagini ale manualului.

*Drama s-a sfârșit. Cum de se mai arată cineva pe scenă?
Pentru că un supraviețuitor al naufragiului tot a mai rămas.*

Ceva dulce

Copilăria mea a fost o goană după dulciurile care abia apăruseră în România. Eram, la fel ca toți ceilalți copii născuți la sfârșitul comunismului, dependent de zahăr și de aromele artificiale care se găseau în jeleuri, bomboane, napolitane, sucuri, gume de mestecat și batoanele de ciocolată. Vitrinele magazinelor își înfășurau în jurul meu tentaculele lor dulci-acrișoare și îmi ofereau energia de care aveam nevoie să alerg ca un bezmetic zi de zi, la joacă. Sunetul celofanului rupt mă înnebunea, avea o muzicalitate aparte, aproape celestă, și, asemănător potăii lui Pavlov, îmi provoca un tremur de nerăbdare. Băleam după tot ce era nou și colorat, și chimic. Mai ales chimic.

Evident că vânzătoarele din cartier deveniseră un fel de Swanney. Știau că o mică doză ne va face să ne întoarcem mereu la ele și să cumpărăm mai mult și mai mult, eram victime sigure, astfel că adoptaseră o tactică extrem de parșivă – ne dădeau bomboane în loc de rest, cu bună știință. În schimb, noi reveneam zilnic la magazin după ce făceam, cum-necum, rost de banii necesari pentru a ne întreține dependența. Alături de ele, câștigați au fost și dentiștii, pentru că măselele noastre nu fuseseră niciodată pregătite pentru entuziasmul cu care mestecam, molfăiam, plescăiam și clefăiam toată ziua bomboane și jeleuri.

Cauza principală a dependenței de zahăr este multifacțetată și influențată de o combinație de factori biologici, psihologici și de mediu. Din punct de vedere biologic, consumul de zahăr declanșează eliberarea de dopamină, un neurotransmițător asociat cu plăcerea și recompensa, în creier bla bla bla...

Siri, play Iggy Pop – Lust For Life.

În felul acesta am schimbat *dealerii* tradiționali, adică pe bunicile noastre, pentru că încet-încet, zi de zi, am trecut de la pâine cu zahăr, prăjituri și clătite cu gem la jeleuri Haribo, la Bonibon, Coca-Cola (la sărbători, în rest sucul la dozator), ouă Kinder, ciocolată Milka și gumă Turbo. Mai ales la guma Turbo, care a fost pasiunea și obsesia noastră, a generației mele. Nu conta că se sfărâma între dinți și în timp ce mestecam auzeam în fundul capului scrâșnetul plombelor care se dezlipseau odată cu primele molfăieli, nu îmi păsa că avea un gust asemănător cu plasticul ars la brichetă, nici că după un sfert de ceas se întărea atâta de tare încât aveam impresia că învârt pietricele prin gură.

Era mai bună decât smoala de pe garaje, pe care o șuteam în verile fierbinți, apoi o mestecam la umbra corcodușilor dintre blocuri, mai delicioasă decât orice desert cu nucă sau vanilie sau cacao, și cu atât mai savuroasă atunci când o plescăiam de față cu vreun amic care se uita în ciudat la mine pentru că el nu avea.

Mai mult decât atâta, guma Turbo ne-a transformat în colecționari, pentru că, țineți minte, în ambalajul ei era întotdeauna împachetat un abțibild cu diferite modele de mașini. Unii dintre noi aveau sute, alții mai avuți, cu miile. Ele deveniseră un fel de valută pe care o foloseam în economia de piață a puștimii de atunci. Ori le schimbam între ele, în funcție de modele, unele mai valoroase decât altele, ori puteam să ne „cumpărăm” ceva ce ne lipsea sau ne

doream – o bandă desenată cu Mickey Mouse, vreo figurină cu indieni, cowboy sau soldăței, mașinuțe Matchbox. Eu, un mare fan al filmelor de acțiune, am schimbat o parte din colecția pe care o aveam pe un cuțit de plastic de felul celui din Rambo, adică First Blood, pe care mai apoi, la scurt timp, l-am pierdut pe undeva.

Alături de cartonașele cu Xena și Hercule, tot din guma de mestecat, și de jetoanele din chipsuri, abțibildurile Turbo erau și miza unuia dintre jocurile noastre preferate – țaca, un fel de pétanque, în care trebuia să arunci o țacă foarte aproape de un punct fix. Țaca era ca un plic împăturit din copertele de caiet. Dacă pierdeai, pierdeai și abțibildurile sau cartonașele pe care le mizai la începutul turei.

Vă dați seama că toată ziua nu făceam altceva decât să cerșim bani de la părinți, să ne oferim serviciile de curier pentru ce mai lipsea de prin frigider, fiindcă restul ne rămânea întotdeauna nouă, să căutăm prin buzunarele hainelor din dulap sau să scormonim pe sub gheretele de ziare din cartier, acolo unde mai cădeau monedele celor neîndemânatici.

Enervate de insistența mea de a mânca toate prostiile, de a recicla gumele de mestecat, pe care le păstram după ureche, ori în vreun celofan, *de faptul că nu mai eram dependent de ele, ci de vreo necunoscută de la alimentară*, bunicile mele încercau să mă îmbie cu tot felul de prăjituri pe care le făceau acasă, cu ouă, cremă, blat la cuptor, fructe proaspete, vanilie, scorțișoară, de toate. Le mâncam, bineînțeles, dar gândul meu era mereu la universul multicolor al jeleurilor și bomboanelor. Ajunsesem să le visez noaptea, febril ca un toxicoman în sevrăj – eu, o gură uriașă de Pac-Man care alerga bezmetic pe culoarele unui labirint în căutarea dozei de zahăr frumos ambalate, ele, dulciurile, mici pastile

colorate pe care dacă le prindeai te făceai tot mai mare și mai puternic.

Într-o zi, probabil enervată și plictisită de insistențele cu care ceream bani, bunică-mea a scos din sertar arma ei secretă, o rețetă a cărei preparare dura aproape o zi întreagă și necesita amestecarea în cantități perfecte a unui număr mare de ingrediente. Bucătăria a devenit un laborator în care se amestecau alchimic:

- 2 ouă
- 1 lingură de amoniac
- 1 cană de zahăr
- 1 cană de ulei
- 1 litru de lapte
- 2 linguri de oțet
- coajă de la o lămâie
- sucul a 2 lămâi
- 2 pachete de unt
- 400 de grame de zahăr
- zahăr pudră.

La final, mi-a cerut să-i scuip guma în palma întinsă și în schimb mi-a vârat în gură o bucățică din prăjitura la care muncise de dimineață. Nu am mai apucat să mă împotriesc pentru că explozia de aromă și zahăr mi-a înmuiat genunchii și, în virtutea felului în care am scris această amintire, pupilele mi s-au dilatat la maxim. Gustul e ceva imposibil de descris, o combinație a tuturor dulciurilor după care jinduisem până atunci, cremos și intens, dulce și acrișor, chimic și natural.

Over dose.

De atunci, de când mi s-au deschis papilele gustative precum al treilea ochi, bunicile mele au devenit distribuitorii mei numărul 1 de zahăr și zaharicale. Iar la dentist, precum într-o conspirație bine pusă la punct, a celor care produc, transportă și livrează, m-a dus de o mână, căci cu cealaltă mă țineam de falcă, chiar bunicul.

PRĂJITURA ALBĂ CA ZĂPADĂ

Foile:

Se pun într-un castron încăpător 2 ouă și o cană de zahăr. Se bat bine, apoi se adaugă un pahar plin cu ulei și unul cu lapte. Se pune o lingură de amoniac într-o cană și se adaugă peste el 2 linguri de oțet. Se adaugă coaja de la o lămâie. Se amestecă toate și se pune făină cât să iasă un aluat bun de întins. Se fac 4 foi care se coc pe dosul tăvii.

Crema:

Se pun la fiert 3 căni de lapte. Separat, se amestecă 5 linguri de făină cu 1 cană de lapte, care se adaugă încet în laptele care fierbe. Se face un colarez care se lasă la răcit. Se adaugă coaja de la o lămâie. Se freacă 2 pachete de unt cu 400 grame de zahăr pudră până se spumează. Se adaugă treptat colarezul până se termină. Se adaugă la sfârșit zeama de la 2 lămâi. Se umplu foile, având grijă să rămână și pentru deasupra. Peste ele se presară zahăr pudră.

Talismanul

Orice puștan are câte un talisman – vreo figurină de plastic, ori un cartonaș cu Messi, niște bile de sticlă, capace de Coca-Cola sau, cum a fost pentru noi, cei care am crescut în Tipografilor – alt copil, adică un nefericit care atrăgea asupra lui toate ghinioanele care ne pândeau, tot ce ne putea răni mai grav.

În timp ce noi scăpam teferi fiecărei zile de joacă, Costin era ca un magnet al durerilor – a călcat pe cuie ruginite; a făcut conjunctivită de la nisip aruncat în ochi, apoi un urcioc ce a trebuit dus la oftalmolog și spart; și-a rupt noada după ce a aterizat în fund din nukul în care se cățăraseră cu mâna ruptă și, bineînțeles, și-a rupt-o și pe cealaltă.

În timpul ăsta, noi, prietenii lui, am scăpat copilăriei doar cu câteva julituri și, în mod excepțional, cu câte un braț rupt. Totuși, cred că, pe undeva, Costin știa, pentru că își purta oasele frânte și spatele bușit ca pe o aură, chiar dacă noi râdeam de el că șchiopătează, că e chior, că nu se poate șterge singur la cur, că e crăcănat de durere, că nu are noroc. „Costin nu are noroc! Costin nu are noroc! Costin nu are noroc!”

Timp de ani de zile, Costin a atras, de unul singur, toate necazurile pe care le putea îndura un copil de vârsta lui. Ani

mai târziu, pentru o vreme, a avut și Costin un talisman, pe care l-a pierdut chiar când lucrurile începeau să se îndrepte pentru el.

M-am întâlnit cu el zilele trecute. Livra ziare, pe care le ținea burdușite într-un ghiozdan vechi, cu bretele deșirate care îi tăiau umerii. Încerca să dibuiască blocurile de pe lista pe care o avea cu el, blocuri pe care odinioară le știa pe de rost. Socotea cu degetul întins, privind chiorăș, către scările fără numere: „Dacă ăsta e șapțișpe, ăla sigur e cînșpe. Nu, nu e.”

Am încercat să-l ajut, dar m-am încurcat și eu.

*

Viața lui Costin e asemănătoare unei lamentații înțelese doar de poet și de cei dispuși să îl asculte. Desfășurarea ei seamănă cu baladele rock de care era îndrăgostit și pe care le asculta, pe unde apuca, la volum maxim, cu intensitatea celui care vibra doar pe muzica lălăită a dramoletelor în patru acte (și acorduri), cu solo de chitară către final.

Când era puștan, pe Costin l-a lovit o mașină. A ieșit bezmetic din curtea școlii, la fel ca orice alt copil de vârsta lui, și a sărit în stradă. Dintre toți care au dat năvală pe poartă în acea zi, el a fost cel mai ghinionist, la fel ca întotdeauna. Un taxi l-a izbit din plin și l-a aruncat cât colo, ca pe o păpușă din cârpe. A stat câteva săptămâni în comă, iar când s-a trezit și-a dat seama că nu își mai amintea nimic, nici măcar să vorbească. Din mintea lui s-au șters toate asocierile dintre sunete și cuvinte. Se uita la oameni și căsca gura, apoi dădea agitat din mâini, frustrat că nu se mai putea înțelege cu nimeni.

Mi-a povestit că a reînvățat să vorbească plimbându-se hai-hui prin oraș, mormăind dezarticulat, fără noimă, numele străzilor pe care trecea. După vreo câteva luni le-a învățat pe toate, cartierele, bulevardele, intersecțiile și ulițele dintre blocuri. Știa încotro duc toate și cum să ajungi cel mai repede dintr-un loc în altul. Ar fi putut să devină taximetrist dacă ar fi avut curajul să depășească teroarea pe care o resimțea atunci când treceau mașinile pe lângă el.

Totuși, în ciuda necazului care a dat peste el, Costin a început să scrie poezii, pe care visa să le pună pe muzică și să i le cânte vreo trupă rock. Erau balade pe care, dacă te prindea pe undeva, ți le recita fie că voiai să le asculți sau nu. Strânsese multă tăcere și frustrare în anii în care nu putuse să vorbească, astfel încât conversațiile, pe care le purta în general de unul singur, chiar dacă stătea lângă el la masă, țâșneau din el, ca o arteziană, monologuri pentru oricine era dispus să îl asculte.

Mai târziu s-a îndrăgostit de o fată și a început să scrie tot mai bine – într-o seară mi-a recitat câteva strofe în fața unui magazin non-stop, și am crezut că le zice din Radu Stanca, dar de fapt erau Costin. Îl vedeam din ce în ce mai des prin barurile de rockeri, alături de câțiva tineri, și mă bucuram pentru el că în sfârșit avea cine să îl asculte.

*

Timișoara a avut multe baruri de rockeri, în centru și la periferie, cu genuri pentru toate gusturile, de la black metal, la thrash și grunge, până la hard rock și punk. Fiecare avea clientela sa, fidelizată în bună măsură de muzică, de barmani și de prețul (cât mai mic) al berii, dar de fapt de bețivăneala agresivă și de seducția unei imagini de sine

gonflată: rockerii sunt mai buni, mai deștepți, mai culți, mai educați, rockerii sunt altfel.

De exemplu:

...în Tare, o bodegă din complex amenajată într-un fost depozit de cartofi, la subsol, berea era cea mai ieftină, iar volumul muzicii – Mayhem, Darkthrone și Behemoth – depășea cu mult recomandarea oreliștilor. Ceaușescu, barmanul, trebuia să urle cât îl ținea gâtulejul ca să se facă auzit. Mesele erau improvizate din lăzi de bere, lămpile de pe pereți erau mascate de niște cranii artisanale și mirosea a urină de la buda care nu avea ușa și nici chiuvetă, legenda fiind că Spiritul Metal, adică unul dintre metalarii care atârnavă acolo în fiecare seară, le spărsese cu jetul de pișat.

...în Metal Box, din Küttel, unde se asculta Godsmack, Pantera și Disturbed, era mereu o lumină difuză, care îmbia fetele să se dezbrace. Asta era legenda, că dacă vrei să dezbraci vreo rockeriță, o duci în Metal Box și îi dai de băut. Asta ne-a spus-o Lupu, care o dusesse pe Roxi acolo, Roxi Rockerița, o gagică de a 9-a care s-a urcat pe masă și a rămas doar în sutien, în aplauzele tuturor, chiar și ale barmanilor.

...în Inca, din Piața 700, se strâneau punkerii și făceau chetă ca să împartă ori niște bere la PET pe terasă, ori de un bilet la al nu știu câteleva concert Pavilionul 32 sau Haos. Atunci când nu își făceau planuri de ajuns în Vama Veche cu nașul, unde puteau să stea pe plajă, să bea pălincă și să leșine pe undeva, preferabil fără să fie duși de curenții mării în Bulgaria, punkerii din Inca, toți Antifa, se baricadau în cârciumă ca să nu ia bătaie de la ceilalți punkeri din oraș – neo-naziștii din Noua Dreaptă.

O lume veselă și nu prea.

Și mai era Omi, ghereta din spatele Muzeului de Istorie, în Centru, acolo unde se bea Timișoreana și Săniuța pe bordură, și se fuma iarbă la adăpostul parcului prost luminat. Muzica nu prea era, Omi fiind mai degrabă locul unde te încălzeai un pic înainte să iei drumul unei alte crâșme din oraș, către alt bar, fie că era Tare, Metal Box, Inca, Small, Intro, Grizzly, Cargo, Taine sau Sakura.

Acolo și-a pierdut Costin talismanul.

*

Dintre toți rockerii și punkerii pușcați de la băutură și de la ganja care l-au fugărit pe boschetarul ce o hărțuise pe gagica din parcul de lângă Omi, dintre toți cei care l-au împins pe bărbat în Bega și l-au înecat, Costin a fost singurul care, mi-a spus și cred că are dreptate, nu i-a dorit răul.

Pentru că el scria poezii și visa să-și audă versurile puse pe muzică în vreunul din barurile din oraș, pentru că era îndrăgostit de o fată, pentru că abia reînvățase să vorbească și pentru că el era acolo, de fapt, în căutarea oricui era dispus să îl asculte. Îmi și imaginez că în timp ce gonea cu ceilalți, Costin le povestea punkerilor și rockerilor despre poezii și dragoste, și le recita din versurile pe care le scrisese cu o seară înainte.

Dar pentru că era sărac și avea un ochi șui și șchiopăta și era crăcănăt de la durerea strânsă în el atâția ani, și pentru că era talismanul tuturor celor din jurul lui, Costin a intrat la închisoare pe timpul altora.

Costin nu a avut noroc.

A făcut cinci ani. Acolo, între patru pereți, la Craiova, tot ce era poezie s-a pierdut, tot ce era muzică a amuțit, iar mintea lui s-a întors în beznă.

*

Într-o zi s-a întors acasă. L-am întâlnit la un cinematograf din oraș, făcea curat, mătura popcornul de pe jos și strângea paharele dintre scaune. Câteva săptămâni mai târziu încasa produsele la un supermarket și se tot încurca în restul pe care trebuia să îl înapoieze clienților. Apoi, într-o după-amiază, l-am văzut cum însoțea, prin cartier, un orb bătrân. Îi sprijinea mâna pe umăr, încercând, cu pași egali, să evite toate obstacolele de pe drum. Îl ducea la alimentară și la farmacie. Serile și le petrecea la cârciuma din cartier, deseori singur.

Nu mai vorbește cu nimeni.

Costin nu are noroc!

Azi, după ce ne-am salutat și el a plecat să numere scările, ceva mi-a atras privirea, prins de spatele lui, un fier încovoiat ce strălucea în soarele dimineții. L-am așteptat să se întoarcă cu spatele la mine, curios să aflu ce altceva căra după el.

Pe ghiozdanul lui burdușit cu ziare am zărit cusută o potcoavă.

Bărbații din familia mea

Bărbații din familia mea au fost un pic country, un pic punk și un pic rock 'n' roll.

Bunicul, de fapt bunicii mei au fost un pic country, au venit de la țară, moldoveni amândoi, și au urmat o carieră militară. Amândoi ascultau muzică populară la radio, dis-de-dimineată. Pe bunicul Mihai l-am cunoscut foarte puțin, a murit când aveam 5 ani, cu o carte pe piept, din care citea chiar înainte să adoarmă pentru totdeauna. Avea multe cărți, pe care mi le-a lăsat mie, fără să știe. Când mergeam la el în vizită, punea orez pe masa din sufragerie și ne jucam împreună cu un mic excavator metalic. Mutam boabele dintr-o parte în alta, ne prefăceam că erau pietriș, ciment, nisip. Mai târziu am aflat că toată viața lui a construit drumuri și poduri, cu armata, prin toată țara. Bunica Tanța l-a iubit foarte mult și i-a făcut trei copii. Pe mama și pe cei doi unchi ai mei. Uneori îmi spune că a fost un bărbat foarte frumos, că i-a furat inima și că nu i-a mai dat-o niciodată înapoi, că atunci când a murit a luat-o cu el.

Cu bunicul Vasile am copilărit. Îi plăceau vinul și peștele prăjit. Uneori fuma pe ascuns, ca să nu îl prindă bunica Duduța, și avea întotdeauna un pachet de țigări dosit în cutia poștală. A fost și primul dintre noi care a zburat cu

avionul. Își iubea familia, astfel că de 1 ianuarie întindea o masă mare la care ne chema pe toți, „Mai adu vin, Lenuțo, adă și carne, să nu rămână copiii nemâncați, scoate prăjiturile, să ne îndulcim! Pune totul pe farfuriile alea bune și frumoase”. A murit când eu aveam 17 ani. După moartea lui nu ne-am mai adunat nicicare, doar pe la diverse înmormântări, de nevoie. Bunica Duduța a rămas cu mine. Timp de 16 ani, până s-a dus după el, a plâns în fiecare zi de dorul lui.

Adrian, unchiul meu, a fost un pic punk, dar și un pic pop, a fost rebelul familiei. Îi plăcea Falco, Adam and the Ants și Billy Idol, cu care și semăna un pic. Când ne întâlneam cu el îl vedeam cu toții cum se juca cu degetele prin păr, de multe ori fără să-și dea seama. Din cauza asta avea o freză mereu zburlită. Se îmbrăca la fel ca Billy Idol, în gecici de blugi și cizme de piele, și asculta White Wedding și Rebel Yell. Stătea cu bunica Tanța, iar în vacanțele pe care mi le petreceam cu ei trecea de la punk la pop, doar pentru mine. În fiecare sâmbătă dimineața, în timp ce făcea curat prin casă, ascultam Aqua, pentru că știa că eram înnebunit după ei. Prima piesă era Barbie Girl, mereu și mereu, pentru că atunci când afla că urma să vin derula caseta la minutul potrivit. Îi plăceau filmele de acțiune, petreceam nopți întregi lipiți de televizor, și cred că de la el am început să le iubesc și eu. Adi a fost poate cel mai sensibil dintre noi toți. Pe când era tânăr s-a căsătorit și apoi a divorțat de o femeie pe care a iubit-o pentru tot restul vieții. Depresia și-a dres-o cu alcool. Mult alcool. S-a dus în 2008, când eu aveam 20 de ani, iar el 38. Moartea lui a dăruit-o pe bunica, pe mama, pe Cătălin – fratele lui. Nu cred că s-au vindecat niciodată de absența lui. În curând o să împlinesc și eu aceeași vârstă.

Tata a fost rock'n'roll, a purtat cercei și plete într-o perioadă când acest lucru era complet interzis. I-au plăcut băutura și muzica bună. Într-o dimineață m-a trezit, el era deja abțiguit, și m-a chemat în sufragerie, unde m-a întrebat, foarte serios, cine cântă la televizor. Fiind somnoros, i-am zis că e Rod Stewart, iar el a pufnit și a zis, în glumă, că nu sunt copilul lui dacă nu știu să recunosc Pink Floyd. Cândva la un moment dat, ne-am rătăcit unul de altul și nu am mai vorbit câțiva ani de zile. Nu ne-am mai adresat niciun cuvânt, nici măcar de sărbători, de ziua lui sau de ziua mea. Ne-am evitat reciproc și nu ne-am mai intersectat decât ocazional și întâmplător. Apoi s-a îmbolnăvit de cancer și, cum se întâmplă deseori în momentele cruciale, ne-am apropiat unul de celălalt. Nu a fost prea târziu, îmi spun astăzi, pentru că am mai avut un an împreună pe care l-am recuperat cu povești de viață și amintiri. A murit la 12 zile după ce a împlinit 57 de ani. Am stat la capul lui în clipele de agonie, așteptând ambulanța, încercând să înțeleg ce încerca să îmi spună. Bolborosea ceva, se chinuia, dar cancerul de la gât nu îl mai lăsa. Cine știe, poate că unele lucruri trebuiau să rămână nespuse, sau, așa sper, era doar un rămas bun între tată și fiu.

Rața și vânătorii

„25 de flotări, fraiere, hai mai repede!”, urlă Iepure la mine.

„50 de genuflexiuni, la loc comanda”, se hăhăie unul dintre amicii lui.

„Târâș pe burtă, mucea, că te ia dracu”, țipă altul.

„Lăsați-l, mă, că e mic, ce aveți cu el?”, spune Lavi, în timp ce se uită cu milă la mine, fără să fie însă prea impresionată de lacrimile mele.

„Doar dacă te mozolești cu mine și accepți să ieșim la un cico”, îi răspunde Iepure, amuzat de întreaga situație.

Lavi râde.

Iepure râde.

Râd și ceilalți.

Azi, spre deosebire de restul verii, nu reușesc să scap de gașca de șmecherași, vecini cu mine, care bântuie prin cartier cu chef de scandal. Nu mă ajută nici traseele ocolitoare pe care le-am ticluit, pentru că cei trei băieți, care sunt mult mai mari decât mine, pe la liceu deja, mă văd ieșind din scară, așa se nimerește uneori, mă prind și mă târâsc în pâr-culețul de peste drum.

După primele flotări și genuflexiuni, obolesc și mă așez în

fund, pe iarbă. Iepure mă apucă de umeri și mă trânteste pe burtă. Ceilalți încep să arunce cu iarbă și pământ pe mine.

„Veșnica pomenire!”, cântă ceilalți doi.

Încerc să mă ridic, dar mi-au pus un picior pe spate și mă forțează să rămân acolo. Frica îmi urcă din stomac până în gât și încep să plâng în hohote. Lacrimile se lipesc de pământul care îmi mânjește obraji.

*

În timp ce piș ochii, îmi amintesc de o întâmplare la care am fost martor cu ceva vreme înainte.

Suntem mai mulți copii afară, în mare parte băieți, și ne jucăm la fel ca în orice altă zi. Din bloc iese vecinul de la etajul patru, militar în rezervă, pensionat, care ține subraț o rață vie. Fiind crescuți cu toții la oraș, fără bunici pe la sat, orice animal care nu era câine, pisică sau porumbel generează în noi fascinația și curiozitatea celor care văd pentru prima dată, la safari, un tigru sau vreun struț.

Ne strângem cu toții în jurul lui și mângâiem pasărea pe cap și pe aripi. Vesel, vecinul îi dă drumul – e legată cu o sfoară de gât –, iar rața începe să se plimbe în jurul nostru și să caute semințe prin iarbă. Când încercă să se îndepărteze, moșul o trage înapoi către el, iar pasărea se rostogolește pe spate, cu gâtul tensionat și înțepenit, iar noi, copiii, râdem încântați de giumbușlucurile ei și de istețimea bărbatului, care s-a gândit să scoată la plimbare, în lesă, o rață.

După vreun sfert de oră, vecinul ia pasărea pe sus și ne spune să venim după el dacă vrem să mai vedem ceva. Curioși, ne strângem cu toții în jurul lui și îl urmăm în spatele blocului, lângă liniile de tren, la garaje, un loc sălbatic,

acoperit de pietriș și mărginit de bălării. Ne așteptăm să îi dea din nou drumul păsării, să ne lase să alergăm după ea, dar el scoate din buzunar un cuțit, prinde rața de cap, îi lungește gâtul ca pe un furtun, ne face cu ochiul pișicher, apoi taie capul animalului.

Rața, fără cap, țâșnește din brațele lui, cade pe jos și începe să se zbată în toate părțile. Își întinde aripile mari și se chinuiește să-și ia zborul, apoi se prăbușește într-o rână, rostogolindu-se ca un titirez în jurul nostru. Pietrișul este acoperit de sânge, tenișii noștri sunt împroșcați, dar nicidecum dintre noi nu face nimic, nicio mișcare, îngroziți de chinurile animalului. La un moment dat, rața intră în tufele înalte, încercând parcă să se ascundă de ucigașul ei, dar bătrânul țâșnește după ea, o prinde de o aripă și o aruncă înapoi la picioarele noastre.

„Moare mai greu dacă vă pare rău de ea”, ne zice, după care se apleacă și ia capul raței de pe jos, pe care îl băgă în buzunarul pantalonilor. Materialul se îmbibă cu sânge, care se întinde în jos, pe crac.

Într-un final, pasărea se liniștește. Cade într-o parte și își dă duhul. Din când în când mai zvâcnește scurt, semn că în afară de cele câteva picături care îi mai contractă mușchii, viața s-a scurs din ea, e risipită peste tot, pe pietricelele de pe alee și pe frunzele buruienilor care cresc sălbatic pe linia de tren.

„Imediat e gata și ciorba”, ne spune moșul, apoi prinde rața de picioare, ne salută și pleacă liniștit în treburile lui.

Plecăm și noi, tăcuți. Joaca s-a amânat pentru ziua următoare.

„Bine, Iepure, hai că ies cu tine”, zice Lavi.

„Mozol înainte”, îi cere el.

Simt cum talpa care mă împinge în pământ se ridică ușurel. Mă întorc pe o parte și mă uit cu recunoștință la fata care într-un final s-a înduplecat, fără să vrea, îmi imaginez eu, doar pentru a salva pe cineva neajutorat. Din nou.

Iepure o sărută, iar ea îl îmbrățișează cu pasiune. Ceilalți doi chiuie și latră admirativ. Șefului lor i-a ieșit combinația, într-un final, a impresionat-o pe cea mai râvnită fată din cartier. Lavi zâmbește și îl privește topită.

Mă ridic cu chiu, cu vai, sughițând de la plâns, și mă șterg de praful și de pământul care mă acopereau din cap până în picioare.

„Ai noroc azi, mucea, hai, pleacă-n pula mea de aici. Ne vedem mâine.”

O iau la fugă cât mă țin picioarele, pe străduțele înguste dintre blocuri, cotind brusc la stânga și la dreapta, ca să-mi pierd urma. Când mă simt în siguranță, mă așez pe o bancă. Îi urăsc pe toți, pe Iepure și pe ceilalți, o urăsc și pe Lavi. Ba nu, pe ea nu, mi-e indiferentă. Una caldă, alta rece.

Îmi șterg lacrimile și încep să-mi regândesc traseele prin cartier în așa fel încât să nu mă mai întâlnesc niciodată cu ei. Nici cu Lavi. În timp ce trasez linii mentale pe o hartă imaginară, o întrebare mi se strecoară în minte. E retorică:

„Dacă se taie o rață, oare nu se poate tăia și un Iepure?”

viața cu moloko tv

„salut, numele meu este cristi și acesta este jackass.”

după care, *fraților*, după ce am anunțat cu mare mândrie ce urma să fac, filmat fiind de unul dintre colegii mei de clasă care deja avea telefon mobil – nu altfel –, am luat-o la goană cât mă țineau picioarele și am sărit pe burtă, ca un gimnast profesionist, peste catedră.

ăsta eram eu, alături de cei trei *ghiboli* ai mei, berzo, dudu și crize, crize fiind foarte crize, stând în băncile noastre de la liceu, în timp ce puneam la cale ce să mai facem ca să impresionăm gagicile și să ne necăjim profesorii și părinții în acele lungi și întunecate zile ale anului școlar.

ei și care va fi să fie mișcarea?

am alunecat peste fața de masă, după care am căzut în grămada de scaune întoarse cu picioarele în sus, special puse acolo pentru a-mi provoca durere și suferință, iar colegii mei de clasă, toți în picioare (pentru că nu mai aveau pe ce să se așeze), au râs și m-au aplaudat, după ce m-am ridicat cu chiu, cu vai, desigur, dar cel mai tare râdeau și aplaudau și mă îmbrățișau cei trei tovarăși ai mei, *ghiboli* cu toții, berzo, dudu și crize.

de undeva, din depărtare, auzeam jesus of suburbia sau poate the kids aren't alright, sau poate killing in the name,

sau poate all the small things, sau poate in too deep, sau poate teenage dirtbag, sau poate chiar basul și cu toba mare, nu mai țin minte precis pentru că mă lovisem destul de tare la cap și toate lucrurile din jurul meu se clătinau și se involburau, *fraților*, dar îmi amintesc că m-am uitat către fata de care îmi plăcea cel mai mult, voiam foarte tare să mă aplaude, dar ea se uita încruntată la mine de parcă ceea ce făcusem eu, pentru ea, fusese un act copilăros și imatur. vă dați seama ce dezamăgire.

prin urmare, pentru a-i atrage atenția și mai tare, i-am rugat pe cei trei tovarăși ai mei, berzo, dudu și crize, *ghiboli* toți trei, să mai facem ceva ca din jackass, pentru că eram sigur că asta place gagicilor, asta le dă pe spate, asta le răstoarnă de răs, că în felul acesta fata brunetă cu ochi căprui și zâmbet blajin se va îndrăgosti iremediabil de mine, măcar pe jumătate pe cât o iubeam eu de atâta vreme, adică de prin clasa a 9-a.

crize m-a pălmuit, așa că l-am pălmuit și eu înapoi, apoi amândoi i-am pus lui berzo un sandviș în caietul de matematică și l-am strivit sub tălpi, iar dudu ne-a provocat pe toți trei să scuiăm pe geam, după oameni, pentru că oamenii meritau asta, lucru pe care l-am făcut, chiar dacă doar pe victor, care voia să fie parte din gașcă, deși nu prea avea cum, că era cam ciudat, l-a prins irina, *caprele irinucăi* irina, administratoarea liceului, și l-a pus a doua zi să văruiască pomii din jurul școlii.

dar nici asta nu a mers, astfel că a trebuit să o rog pe profesoara de educație pentru sănătate să ne explice mai în detaliu sistemul reproducător masculin, exemplificând pe anatomia lui lazăr, un băiat care era foarte aproape să intre în grupul nostru de *ghiboli*, că nu știam cum se numește partea aceea, știți voi, aia despre care nu știe nimeni ce

nume poartă, ori dacă denumirea ei este științifică sau nu, mă rog, nu vă dau prea multe alte detalii ca să nu vă rușinați la fel cum a făcut-o ea în acea oră când lazăr și-a dat jos pantalonii și chiloții, după care i-a arătat fundul gol-goluf. chiar și așa, fata brunetă cu ochi căprui, subțirică la mijloc și mereu veselă nu m-a iubit mai mult, deci a trebuit să scot armele grele, în timp ce în căștile walkman-ului bubuia my michelle sau jeremy sau friday i'm in love sau black hole sun sau basket case, astfel sufeream din dragoste zi de zi și mă perpeleam la gândul că ea nu înțelege, nu pricepe, nu se dumirește, nu prinde șpilul și, mai ales, că nu mă observă, un lucru foarte dureros care îmi provoca deznădejde și disperare foarte mare, *fraților*, mai ales când eu știam că prin comportamentul meu turbulent voi schimba lumea.

asa că m-am dus acasă și am dat drumul la muzică blanao, să spargă pereții, să supere vecinii, să vină poliția, să futem poliția și vecinii, muzică bună, muzică hormonală, muzica vârstei mele, nu pe ludwig van, ci pe moloko tv, pe pop și punk și alternative și metal, și m-am uitat la beavis and butthead și la celebrity deathmatch și la the osbournes și la jackass încercând să înțeleg ce anume greșisem și ce trebuia să îndrept la comportamentul meu pentru ca drăguța aceea, care stătea în bancă chiar în fața mea și al cărei parfum, pe care puteam să-l miros la ora de matematică (atunci când eram cel mai puțin atent), mă înnebunea, mă amețea cu intensitatea lui și mă ademenea cu promisiunea că aș fi putut avea întâietate, în fiecare dimineață, la a-l mirosi îndeaproape.

atunci am înțeles, *fraților*, după ce am ascultat ohio is for lovers și welcome to the black parade și sweetness și numb și i write sins not tragedies și existentialism on prom night și thank you for the venom, că trebuia să adopt o

atitudine de om amărât, bătut de soartă, un naufragiat sentimental menit să-i stârnească regretul și compasiunea, pentru că doar în felul ăsta, mă gândeam eu, îi voi provoca îngrijorarea, iar ea se va lipi de mine și va încerca să mă înduplece, să mă îmbuneze, să mă însenineze, să mă ajute să redevin cel care eram odată, adică bufonul clasei, cel care îi făcea pe toți să chicotească și să fie veseli înaintea celor mai grele ore.

am stat zile întregi nemișcat ca un manechin, în bancă, mut și surd la rugămințile tovarășilor mei, berzo, dudu și crize, *ghibolii* mei, care mă implorau să mai facem ceva ca din jackass sau poate să ieșim să ne dăm cu placa sau să mergem la un concert să facem pogo, să facem ceva complet împotriva regulilor, să bem bere și să fumăm și să dăm dracului lumea asta în care trăiam, dar eu îi ignoram și oftam lung în timp ce priveam în gol, cu părul aranjat atent peste ochi ca să observ, fără să fiu observat, dacă iubita mea cu păr brunet și mijloc subțire mă vedea și înțelegea chinurile existențiale prin care treceam.

spre marea mea surprindere nici măcar această tactică genială nu a dat roade, deoarece gagica pe care o iubisem timp de doi ani de zile și pentru care făcusem toate acele cascadorii prostești a rămas neînduplecată, *fraților*, iar în acele momente, am înțeles, sufletul ei devenise mai împietrit decât inima neagră a tuturor trupelor care cântau despre pierdere și durere și singurătate și fututul lumii în care trăiam, prin urmare șansele unei relații între noi doi păreau că au murit pentru totdeauna.

astfel că am abandonat orice speranță că iubirea mă va găsi vreodată în anii liceului, *nu, nu eu ți-am pus floarea în bancă*, și m-am întors la cei trei *ghiboli* ai mei, berzo, dudu și crize, iar crize, fiind foarte crize, s-a apucat să ridice băncile

deasupra capului, *vezi, de asta nu aveam cum să fiu eu ăla,* și să urle cât îl țineau puterile basul și cu toba mare, și să le scuture, și să le învârtă gata-gata să le rupă pe toate în două, astfel că nouă, mie, lui dudu și lui berzo, nu ne rămânea altceva de făcut decât să râdem de el și să îl felicităm, și să-l aplaudăm pentru că își păstrase bunul renume și porecla, și pentru că în felul ăsta, cândva, noi vom schimba lumea.

Vampirul Lestat, adică eu

De fapt, povestea mea cu ea, fata brunetă cu ochi căprui și zâmbet blajin, nu s-a terminat aici, pentru că, prevăzător fiind (unii ar zice disperat), mai ticluisem un plan în cazul că toate celelalte urmau să eșueze, așa cum s-a și întâmplat de fapt. Într-un final mi-am dat seama că atitudinea de rebel când alternative, când grunge, când emo nu avea cum să funcționeze, astfel că pentru o vreme am abandonat moloko tv și m-am apucat de lucruri serioase.

Cum anume putea să impresioneze, mă întrebam eu, un puști de 17 ani, o fată pe care nu o prea sensibilizau măgăriile pe care le făceam împreună cu prietenii mei cei mai buni din liceu, Dudu, Berzo și Crize? Florile? Poate. Bomboanele de ciocolată? Habar nu aveam. O întâlnire la film? Cine știe... Declarațiile de dragoste elaborate, făcute în prezența tuturor colegilor mei de clasă, în timpul orei de română? Desigur!

Era perioada când începusem, îndemnat fiind de profesoara de literatură, să citesc din ce în ce mai mult, chiar dacă prin mână îmi treceau, fără niciun filtru real, de la literatură clasică, Dostoievski și Steinbeck, până la romanele divertismentului de masă, adică Dan Brown și Anne Rice. Mai ales Anne Rice, de ai cărei vampiri simțitori și mereu angoasați mă îndrăgostisem fără de scăpare. Îl adoram pe

Lestat pentru anxietățile romantice pe care le avea, pentru pofta de viață care îl însoțise de-a lungul secolelor, dar și pentru întunericul cu care se învăluia și din care putea să seducă pe oricine, fie că era vorba de un bărbat sau de o femeie, după poftele momentului.

Probabil că alții în locul meu s-ar fi gândit să-i scrie poezii, cu sau fără rimă, cu sau fără lună, cu sau fără semnificații moderne sau postmoderne, dar eu nu iubeam o laponă, nici vreo chiuvetă, așa că am ales să îi scriu, cu dedicație, o proză scurtă în care Lestat, adică eu, se îndrăgostește iremediabil de ea, chiar de ea, fata brunetă cu ochii căprui și... în fine, înțelegeți voi.

Textul nu-l mai am, s-a pierdut alături de o bună parte din toate lucrurile de atunci, dar țin minte că îl scrisesem cu un pix roșu, adică sângeriu, bineînțeles, pe coli de caiet, multe, vreo 10 sau 12. Era o lamentație gotică, mustind de personaje palide, că așa-s vampirii, în care fata pe care voiam să o impresionez era singura îmbujorată de nevinovăția și frumusețea morală care îi străbăteau trupul și sufletul.

A fost prima proză pe care am pus-o pe hârtie, iar la final am fost foarte mândru de efortul pe care îl făcusem, unul asiduu, hipnotic, fără pauză, în câteva nopți de iarnă (când altcândva?). Eram ferm convins că într-un final voi avea succes, cine oare se poate împotrivi unui tânăr scriitor care își declară sentimentele în felul acesta. Da, asta eram în acea clipă, un june cu talente multiple, dintre care cel mai impresionant era cel al literaturii. Nu mai rămânea decât să găsesc momentul perfect să îi citesc povestirea mea și apoi să ne sărutăm, atunci, pe loc, în văzul tuturor.

Ocazia s-a ivit destul de repede, când, cu mult curaj, am rugat-o pe profesoara de literatură, înaintea unei ore de limba română, să mă lase să lecturez textul și apoi, dacă

binevoiește, să îmi ofere sfaturi cu privire la structură, compoziție, personaje. Evident că nu îmi păsa prea tare de opiniile ei, de fapt tot ce îmi doream, ce căutam, era momentul romantic în care ea, fata de care mă îndrăgostisem, să aflu puterea și intensitatea reală a sentimentelor mele. Profesoara a fost de acord, încântată că cineva din clasele ei scrie, așa că după ce s-a sunat m-a scos în față și mi-a dat ghes să citesc.

Și am citit. Vampiri, angoase, suferință. Lestat, adică eu, cade pradă farmecelor unei fete tinere și nevinovate (al cărei nume era același cu al ei), pe care o urmărește de la geam, noapte de noapte, în timp ce ea doarme, fiind sfâșiat între foamea sa animalică și dragostea care îl tulbură din ce în ce mai mult, până aproape de nebunie.

La un moment dat mi-am ridicat ochii peste streășina paginilor căutând să aflu cum se manifestau colegii mei și, în special, care erau reacțiile ei. Câțiva căscau (treaba lor), unii chicoteau (nu am înțeles ce era atât de amuzant), alții mă urmăreau cu atenție (aveau toate motivele să o facă). Iar ea, gagica? Se uita insistent la caietul de pe bancă, din fața ei, roșie la față, mai roșie decât culoarea pixului cu care îmi turnasem sufletul pe hârtie. Eșuasem. Am încheiat lectura fără mare entuziasm și m-am așezat înapoi în bancă, între Dudu, Berzo și Crize, care făceau eforturi supraomenești să nu se prăpădească de râs. Profesoara a comentat ceva, de bine, pe marginea textului, dar eu nu o mai ascultam.

Parcă, în pauză, când m-am dus să o întreb ce părere avea (un sărut în pauză e la fel de bun ca unul în timpul orei), fata cu ochi câprui mi-a zis, detașată, că povestirea mea e foarte frumoasă și că ar trebui să mai scriu, dar poate cu dedicație către altcineva, apoi s-a întors și s-a dus la ale ei.

Da... Lestat, adică eu. Eram sfâșiat.

După acel moment, care mă descurajase și îmi încheiase prematur cariera de scriitor, așa simțeam, am plecat cu un schimb de experiență în Irlanda timp de 2 luni, timp în care lucrurile de acasă, școala, rebeliunea prostească și iubirea neîmplinită a adolescenței au trecut pe plan secund. Nu aveam eu cum să schimb lumea. Nici nu aveam vreun motiv să o fac. Lumea era prea frumoasă pentru așa ceva.

Nu am fost singur, Crize, care între timp devenise Laurențiu sau Laur, prinsese și el o bursă. Am muncit într-un atelier de calculatoare, m-am plimbat de-a lungul și latul țării, am băut bere pe plajă, am vizitat muzee și librării, am văzut marea și am simțit, printre degete și pe tălpi, nisipul rece și valurile înghețate ale Oceanului Atlantic. Nici când nu m-am simțit mai singur ca acolo, la capătul lumii. Am crescut un pic în acele săptămâni, iar moloko tv și vampirul Lestat deveniseră amintirile altcuiva, pe care îl lăsasem acasă. În primăvara aceea am ascultat în loop Mr. Brightside și Big City Life.

Prin luna mai am venit acasă și m-am reîntors la școală. Simțeam o liniște călduță, a călătorului căruia îi șade bine cu înțelepciunea drumului lung și cu aventura. Trecusem peste un prag prin care trebuie, cred, să treacă toți adolescenții, al ridicolului, al eșecului, al înțelegerii că fiecare dintre noi gravităm, mai mult sau mai puțin voit, pe o elipsă care duce inevitabil către maturitate și spre o înțelegere mai profundă a tuturor momentelor care alcătuiesc povestea vieții noastre.

După vreo câteva săptămâni în care am fost complet absent la tot ce se întâmpla în jurul meu, la prosteliile colegilor mei, la cascadoriile jackass, la întâlnirile din skatepark sau

la concertele de prin barurile orașului, cum-necum am ieșit la un grătar la pădure, în grup organizat. Nu mai știu de ce, poate că era ziua cuiva. Eram cu toții acolo, ei, eu și ea, fata de care mă îndrăgostisem și a cărei prezență, chiar dacă mă intersectam cu ea în fiecare zi, nu mai era acum decât un gând îndepărtat care din când în când mă săcăia, fără să-mi provoace nevoia unor gesturi exagerate și copilărești. Abia dacă ne salutăm, uneori îi mai ceream părerea despre cum se rezolvă vreun exercițiu la matematică, iar ea mă ruga să îi recomand o carte sau un film.

În ziua aceea, alergam prin iarbă, liniștit, pasând o minge încolo și înapoi cu Laur, când ea, fata, m-a tras deoparte, sub privirile uimite ale amicului meu, și m-a întrebat cum a fost în Irlanda, pe unde am umblat, ce am văzut și, cel mai important, dacă mi-a fost dor de ea. Soarele strălucea puternic, iar eu m-am înroșit, dovada clară a faptului că nu eram Lestat. Făstâcit, i-am zis că a fost bine, „foarte fain”, un răspuns fără prea mare inspirație.

„Parcă erai scriitor, cred că poți mai mult”, a remarcat ea.

Toată liniștea aia, câștigată în săptămânile în care fusesem plecat, s-a risipit în câteva clipe. Mi-am adunat tot curajul de care eram în stare, am luat-o de mână și am intrat în pădure, să ne plimbăm. Am hoinărit vreo oră și i-am povestit despre mare și despre plajă, despre muzee și librării, despre cerul mereu acoperit de nori și despre nisipul și valurile Atlanticului, aspre și reci, care pot fi împlânzite doar de tălpile îndrăgostiților.

„Cine știe, poate cândva mergem amândoi acolo, la capătul lumii”, i-am spus.

De data asta s-a înroșit ea, dar nu ca atunci când îi citisem aventurile lui Lestat (adică eu), după care s-a ridicat pe vârfuri și s-a lipit de mine.

„Mai curând decât crezi”, mi-a răspuns.

Până la urmă nu ne-am mai sărutat în clasă, de față cu toată lumea, nici în pauză, pe coridoarele liceului, ci la liziera pădurii, discret, doar noi doi, împinși unul spre celălalt de valurile unui ocean aflat la capătul lumii.

În lunile care au urmat m-am reapucat de scris, chiar dacă anevoios și cu pauze mari. Nu aveam timp de prea multe lucruri, eram îndrăgostit și mai venea și Bacul, astfel că, în puținele momente de pauză pe care le aveam, literatura a însemnat doar o completare, tind să cred, a personalității mele. Și-a făcut loc, la fel ca acum, în momentele de confuzie sau de liniște, atunci când viața îți oferă șansa de a descoperi și de a înțelege o nouă poveste care merită spusă.

Nu știi, poate că lumea are nevoie de adolescenți rebeli și de scriitori îndrăgostiți, de tineri care sunt convinși că, într-un fel sau altul, menirea lor este să schimbe lumea. Unii dintre ei, după eforturi considerabile și dezamăgiri profunde, chiar reușesc să o facă, în timp ce noi, restul, găsim fericirea atunci când, într-un final, ne descoperim locul și sensul în lume.

Nu știi ce mai face fata brunetă cu ochi căprui, mijloc subțire și zâmbet blajin, pe unde mai e și cum i-a fost viața. Ne-am despărțit câțiva ani mai târziu, la mijlocul unui februarie palid, lipsiți amândoi de lumina și de căldura soarelui, dar într-un fel sau altul (și) ei îi datorez existența acestei cărți.

Generația Cartoon Network...

Pentru o generație ai cărei părinți au fost mereu plecați la serviciu, televizorul a devenit surogat pentru orice activitate extrașcolară sau în familie. Cât era ziua de lungă, după ore sau în vacanțe, am stat lipit cu ochii pe ecranul televizorului, hipnotizat, fascinat și îndrăgostit de Cartoon Network. În felul acesta, au trecut zile și săptămâni, și luni, și ani de-a rândul, până când au început să se adune temele nefăcute și notele mici.

Părinții mei, îngrijorați că voi cădea pradă unui scenariu de tip Videodrome, au început să verifice temperatura televizorului atunci când veneau acasă, dacă era cald sau nu, adică să își lipească palma de el. Eu, destul de atent la aceste tactici, îl opream cu vreo jumătate de oră înainte ca ei să intre pe ușă, le știam destul de bine programul de lucru, și foloseam un manual de matematică pentru a-i face vânt până ce intestinele electronice, condensatorii și rezistențele, se răcoreau bine de tot.

Apoi, văzând că notele mele nu se îmbunătățesc, următoarea lor tactică a fost să paroleze televizorul, un fel de *parent control* al vremurilor de atunci. Inițial am descifrat cu ușurință parolele – încercam pe rând 1303, 1161, 0565, adică diverse zile de naștere sau onomastici pe care le butonam

până când nimeream combinația cea bună. Când au înțeles că nici așa nu merge treaba, au trecut la parole mai grele, cifre fără vreun sens aparent, numere aleatorii care nici lor nu le spuneau mare lucru, astfel că, pentru a le ține minte, au fost nevoiți să le scrie pe hârtiuțe pe care le doseau prin bibliotecă. Bineînțeles că scotoceam după ele și le găseam întotdeauna, chiar dacă mai mult sau mai puțin ușor.

În ciuda micului război pe care îl purtam cu părinții mei pe orele, zilele și lunile cheltuite în fața televizorului, timpul a dovedit că până la urmă Cartoon Network a fost un fenomen benefic pentru noi – eu, la fel ca mulți alți copii din generația mea, am învățat o engleză foarte bună la nivel conversațional, preluată mecanic de la personajele mele preferate și de la replicile lor cele mai inspirate, apoi descifrată cu ajutorul imaginației excepționale a unei generații irepetabile de scenariști și artiști vizuali.

Și oricum, să vă mai zic ceva...

(blur effect)

*

E prima zi a vacanței de iarnă. Te trezești și fugi în sufragerie, cu plapuma atârând după tine. Ești singur acasă și o să fii singur până seara târziu. Te arunci pe canapeaua moale și te acoperi bine, e totuși frig în casă, apoi dai drumul la televizor. Muți cu nerăbdare canalele până la cel cu desene animate. Lași acolo.

7:00 - 7:30 – The Pirates of Dark Water

7:30 - 8.00 – Centurions

8:00 - 8:30 – Captain Planet

8:30 - 9:00 – Swat Kats

9:00 - 9:30 – 2 Stupid Dogs / Super Secret Secret Squirrel

Ai înțepenit un pic și parcă ți-e foame. Te ridici, cu plapuma pe umeri, și te duci până în bucătărie, cu ochii încă lipiți de televizor prin ușile deschise. Ți-a amorțit un picior, așa că Țopăi în jurul frigiderului. Scoți margarina, pâinea și borcanul de gem de la bunica. Cel bun, de căpșuni. Ungi câteva felii, în grabă, ca să nu pierzi nimic, arunci sandvișurile pe o farfurie și fugi înapoi în cameră. Încerci să mănânci fără să faci firmituri, dar murdărești plapuma cu dulceața care curge peste marginile pâinii. Nu contează.

9:30 - 10:00 – Dexter's Laboratory

10:00 - 10:30 – Cow and Chicken / I Am Weasel

10:30 - 11:00 – Ed, Edd n Eddy

11:00 - 11:30 – Johnny Bravo

11:30 - 12:00 – Courage the Cowardly Dog

12:00 - 12:30 – The Perils of Penelope Pitstop

12:30 - 13:00 – Wacky Races

Iarăși ți-e foame, așa că dai buzna în bucătărie și iei o farfurie din uscătorul de vase, după care deșurubezi capacul de la termosul mare cu supă de pui de pe masă și torni cu grijă. Umpli masa de tăiței, te stropești și pe pijama. Mai scoți câteva felii de pâine și iei și o lingură cu tine. Pui totul pe o tavă, apoi te întorci în fața televizorului. Sorbi tăiței și supă cu poftă, plescăi de plăcere.

13:00 - 13:30 – The Jetsons

13:30 - 14:00 – The Flintstones

14:00 - 14:30 – Thundercats

14:30 - 15:00 – Voltron

15:00 - 15:30 – Beetlejuice

15:30 - 16:00 – Birdman

Sună telefonul fix. Te ridici din pat și, cu ochii încă lipiți de televizor, răspunzi. „Da, mamă, sunt acasă. Da, am mâncat. Supă, da, a fost bună, mulțumesc, și niște pâine cu gem. Da, am citit din cărțile alea, știu, nu e opțional, e obligatoriu, cum să nu. Da, mamă, fac și niște exerciții la matematică. Veniți acasă mai târziu, am înțeles, nu e problemă, mai citesc, sunt pe aici. Bine. Tata e ok? Ok, ceau!”

16:00 - 16:30 – GoBots

16:30 - 17:00 – Ozzy & Drix

17:00 - 17:30 – Freakazoid!

17:30 - 18:00 – Animaniacs

Iarăși sună telefonul. Ridici receptorul: „Nu, nu mai vin azi afară, nu am chef, dar poate ne vedem mâine. Da, mă, am văzut că a nins, eu ce să-i fac? Nu, nu vreau și oricum trebuie să mă pun să citesc tâmpeniile alea și să-mi fac exercițiile. Tu nu? Nu? Păi ai tăi îs mai super ca ai mei. Da, mergem la colindat, evident. Nu știu ce-o să fac cu banii, de unde să știu de pe acuma? Îmi iau eu ceva, dacă nu ne umplem iarăși de portocale și bomboane. Bine, poate ne vedem mâine, vezi că diseară e episod nou din Samurai Jack. Da, bine, ceau!”

18:00 - 18:30 – Thundarr the Barbarian

18:30 - 19:00 – The Mask

19:00 - 19:30 – Top Cat

19:30 - 20:00 – Scooby Doo Where Are You

E seară, umbrele camerei s-au alungit, iar ochii îți vâjâie în cap, dar abia acum încep cele mai mișto seriale, cele

Toonami, pe care nu ai voie să le ratezi. Soarele a apus de mult, în casă e liniște, iar ecranul televizorului luminează blând sufrageria. Părinții tăi încă nu au ajuns acasă. Ți-ai mai pregătit niște felii de pâine, groase de două degete, pe care te-ai chinuit să le tai fără să se rupă. Ai întins pe ele margarină și vegeta aka supă sârbească aka *condimente-bune-la-toate*, pe care ai presărat-o din borcanul mare din dulap. Găsești în frigider măslina, un borcan de muștar și o bucățică de brânză. E o cină pe cinste. Una peste alta, a fost o zi bună. Te întorci în sufragerie. De citit nu ai citit nimic, iar caietul de matematică e încă în ghiozdan. Ai timp după Anul Nou să te îngrijorezi pentru ele.

20:00 - 20:30 – Samurai Jack

20:30 - 21:00 – Batman: The Animated Series

21:00 - 21:30 – The New Adventures of Jonny Quest

21:30 - 22:00 – Space Ghost Coast to Coast.

Programul pe ziua aceea s-a încheiat, intră genericul de final, care te trimite la culcare. Te gândești să te ridici de pe canapea și să te muți înapoi în pat, e și mâine o zi, dar apoi un strigăt războinic sparge difuzoarele televizorului, unde între timp Cartoon Network a deveni TNT.

„You can not kill that which is already dead!”, țipă Undertaker din ring, față în față cu Goldberg.

Începe wrestling-ul. Somnul poate să aștepte.

... & Generația Atomic s-au dus nu cu un bang, ci cu un scâncet!

Cred că cel mai bun playlist Atomic e cel pe care îl veți găsi în oracolele pe care le completam pe ascuns în timpul orelor de la școală, dacă le mai aveți. „Care e trupa ta preferată?”, te întreba pagina 5 din caietul gagicii de care îți plăcea, pe care îl completai cu mare atenție pentru ca toate răspunsurile tale să fie cât mai clare și mai sugestive.

„Păi Andre, Valahia, N&D, 3 Sud-Est, Ca\$\$a Loco, Animal X (pentru că și eu fac breakdance), Body & Soul, Genius, A.S.I.A, Methadon 3000, Class, Bambi, Indigo, AS XX, Genius etc. Astea îți plac și ție, nu?”

În topul melodiilor care au rămas cu mine se află însă o piesă care ieșea cumva din registrul pop al noului mileniu și aluneca ușor spre ceea ce părinții mei numeau șlagăr. Era o combinație între influențele noi și toate lucrurile vechi, o declarație de dragoste, desigur, în ale cărei versuri existau atât promisiunea fericirii, cât și tragedia iubirii neîmplinite. Iată povestea ei.

Eram în clasa a 8-a și îmi plăcea de Oana. Mi se părea că era cea mai isteată și cea mai frumoasă dintre toate fetele. Avea note mari la matematică, la fizică și la chimie. Pauzele

și le petrecea cu nasul în manuale, liniștită, sau privind pe geam, visătoare. Mă fascinau părul ei lung, de culoarea nisipului, și ochii albaștri în care mereu se reflecta, așa mi se părea, cerul vacanței de vară. Îmi era teamă să îi spun ceva, să intru în vorbă cu ea și să o întreb altceva decât cum se rezolva o ecuație mai complicată, sau care era masa atomică a unui element chimic. Eu eram puștiul pirpiriu (nimic nou) care își petrecea timpul liber la bibliotecă, deseori cu un roman de Jules Verne dosit în bancă, printre caiete, sau cu Tolkien în ghiozdan. Eram mai scund ca ea, hainele curgeau pe mine, nu mă prea pricepeam la fotbal, iar notele mele nu erau la fel de bune ca ale ei.

Cred că uneori mă surprindea cum o priveam intens și contemplativ, în vreo pauză, în timp ce visam cu ochii deschiși cum ar fi să fim împreună. Zâmbea ușor și își vedea de treabă, iar eu mă îndepărtam împleticit, rușinat de naivitatea mea, de prostia de a crede că aș putea să fiu interesant pentru o fată care le avea pe toate.

Toată clasa a 8-a am purtat cu mine speranța că la un moment dat voi căpăta suficient curaj încât să o invit la un suc sau film sau o prăjitură la Cofetăria Trandafirul. După un Cola și o amandină, urma să-i mărturisesc pasiunea arzătoare, iar ea, încântată de vârtoarea din sufletul meu, să chicotească, să îmi confirme că îmi împărtășește sentimentele, apoi să se aplece către mine și să mă sărute.

Lunile treceau cu repeziciune, iar fereastra de timp până la examenul de capacitate și despărțirea noastră definitivă se apropia cu pași repezi. În aceeași perioadă, era deja sfârșitul iernii, un zvon făcea turul băncilor, o veste îngrozitoare care nu îmi dădea pace – *Oanei îi place de Caius. Lui Caius îi place de Oana*. Caius era înalt, athletic, era priceput la fotbal, arăta matur pentru anii lui și își însușise deja atitudinea

răzvrătită a liceanului în devenire care nu se mai înțelege cu nimeni, îndeosebi cu profesorii. „O pramatie, ce mai...”, îmi tot spuneam. Totuși, cum aș fi putut eu să concurez cu el? Fata cuminte și băiatul rebel... *match made in heaven*.

Vreo câteva zile i-am urmărit prin clasă ca un detectiv din romanele lui Raymond Chandler, mai mult sau mai puțin subtil. Am observat privirile lungi pe care și le aruncau ocazional, am făcut notițe mentale despre toate interacțiunile care aveau loc între ei, am sesizat că stăteau unul lângă altul pe caloriferul cald, că ea nu își mai petrecea pauzele cu capul în cărți sau cu nasul pe geam, că vorbeau unul cu celălalt mai mult decât o făcuseră în alte dăți. Am lăsat-o baltă, nu aveam cum să mă strecur în între ei. Nu aveam nimic din ce îi trebuia ei.

Au trecut însă câteva luni, a venit primăvara, cred că era deja luna aprilie sau poate chiar mai, când mi-am dat seama că apropierea dintre ei doi se răcise precum caloriferele în ajunul verii. Se evitau reciproc, nu mai vorbeau unul cu celălalt, iar ea privea iarăși meditativ pe geam. Venise momentul meu.

Mai era puțină vreme până la sfârșitul școlii, „acum ori niciodată”, mi-am zis. Dacă eșuase cu rebelul, poate acum își dorea băiatul cuminte, ascuns pe după cărți. Am verificat programul de la Cinema Capitol și, ce noroc!, încă rula *Întoarcerea Regelui*. Era scris în stele – *Steaua Dimineții*, mai exact; eu Beren, ea Lúthien. Am cumpărat două bilete cu banii pe care îi mai aveam de la ziua mea și într-o după-amiază m-am apropiat de ea după ora de sport și am întrebat-o, cu siguranța celui care știe că nu are cum să fie refuzat, dacă vrea să vină la film cu mine, la partea a treia din *Stăpânul Inelelor* (care, fie vorba între noi, e cel mai prost film la care puteți invita o fată la prima întâlnire).

A zâmbit, la fel ca atunci când mă prindea că mă holbez după ea, a stat să se gândească un pic, câteva secunde, apoi a spus încet „nu”. „Ok”, i-am răspuns, după care m-am întors pe călcăie și am plecat. Sau am luat-o la fugă. Nu mai țin minte.

*

A venit și sfârșitul clasei a 8-a, iar cu câteva zile înainte de examenul de capacitate clasa noastră a organizat un fel de serbare de adio, cu muzică la combină, sucuri aduse de fiecare în genți de rafie, cu platouri de sandvișuri cu salam, castraveți și brânză rasă, și cu chec făcut în casă. Am tras băncile la perete, iar clasa a devenit în felul acesta un ring de dans. Playlist-ul era o combinație a tuturor paginilor 5 din oracolele pe care le completaserăm de-a lungul anilor. Colegii mei se băteau, povesteau de liceele la care ar vrea să meargă, își făceau planuri de vacanță și de viitor.

Niciodată nu mi-a plăcut să dansez, nu am o coordonare foarte bună, iar de-a lungul anilor am dezvoltat un simț al ridicolului care m-a forțat, aflat în situația asta, să nu fac altceva decât să mă leagăn de pe un picior pe altul, indiferent de genul muzicii care cânta în acel moment. Prin urmare, în acele clipe stăteam lipit de o masă și molfăiam un sandviș. Nu eram hotărât la ce liceu voiam să merg (nici nu a mai contat până la urmă), iar vara plănuiam să mi-o petrec la bunici, tot în oraș, sau în fața televizorului. Mă simțeam confuz, anii trecuseră foarte repede, iar viitorul, care depindea în mare măsură de examenul de capacitate, nu mă prea interesa.

În partea cealaltă a clasei, Caius povestea cu o altă fată, iar Oana se uita pe geam. Spre deosebire de mine, cred că

ea abia aștepta să se termine școala și să plece, să schimbe mediul, să ne schimbe pe noi. După ce refuzase invitația la film, nu mai insistasem să o chem pe undeva. Îmi folosisem în acea scurtă conversație, care se încheiase cu un refuz sec, toate resursele de curaj pe care le aveam. Mi-aș fi dorit să pot să merg la ea și să o întreb ceva, atunci, în ultimele clipe pe care le mai petreceam împreună.

După toată bâțâiala aia disco-pop, cineva a avut ideea să schimbe registrul, iar din boxele cu leduri a început să se lălăie hitul tuturor îndrăgostiților din acea vară, o piesă care îți activa glandele lacrimale mai ceva ca un tratament specializat al oftalmologului. Brusc în mijlocul clasei s-au format mai multe cupluri, care se legănau dintr-o parte în alta. Eu am rămas la sandvișul meu, iar Caius a anunțat că merge la o țigară, cu voce tare, de parcă își dorea să îl audă toată lumea. Oana era tot cu ochii pe geam.

„Frumoasă ești, iubita mea...”

Nu știu ce m-a împins de la spate, poate zăpăceala celui care nu mai are nimic de pierdut, pentru care ridicolul e un aspect banal al vieții de zi cu zi, dar fără să-mi dau seama am făcut un pas în față, și încă unul, și încă unul, până ce am ajuns în dreptul ei. Oana s-a întors către mine și m-a privit cu blândețe.

„La ceas târziu în noapte...”, cânta din combină.

– Dansezi?, am întrebat-o fără pic de emoție.

A făcut o pauză și m-am temut că până decide se va termina melodia. S-a ridicat în picioare și m-a luat de mână. Noroc că lui Marcel Pavel nu îi plac jumătățile de măsură.

– Da. Haide.

Ne-am dus în mijlocul clasei și am dansat, de fapt ne-am bâțâit și noi de pe un picior pe altul. Era mai înaltă decât

mine, dar în acel moment mi se părea că eram mai mare decât oricare alt băiat din clasă, mai înalt decât Caius, mai înalt decât fusesem vreodată. I-am pus mâinile pe umeri, iar ea s-a sprijinit de umerii mei.

„Frumoasa mea, în noaptea asta / Să ne iubim ca doi nebuni...”

Ne-am învățat sub privirile tuturor, îmi place să cred, până ce lamentația lui Marcel Pavel s-a încheiat. I-am mulțumit și ne-am despărțit. Ea a mers înapoi la geam și eu m-am întors la sandvișul neterminat.

Oana a intrat la un liceu de top, iar eu am mers la unul mai slab. De atunci ne-am mai întâlnit de câteva ori la reuniunile aniversare ale generației noastre. Nu mai dansează nimeni, planurile de viitor sunt mult mai banale – mașină, casă, familie, copii –, iar amintirile noastre gravitează în jurul unor mici întâmplări amuzante, mai mult sau mai puțin relevante. Nu sunt sigur că ea mai ține minte acel final de gimnaziu, în care un dans, o legănare de pe un picior pe altul, a însemnat sfârșitul unei iubiri care nu a existat niciodată, dar și începutul unei perioade în care încrederea și curajul de a mai încerca o dată m-au însoțit pas cu pas până astăzi.

Dansul homarilor

Prin liceu am fugit de acasă. M-am îndepărtat, pas cu pas, de străzile pe care le cunoșteam, de betonul încins al cartierului în care copilărisem, de garajele păărăginite și de băncile vechi și ruginite de sub balcoanele transformate în ABC-uri. Am fugit de oamenii apropiați, pe care de ceva vreme îi consideram plictisitori pentru că erau preocupați de aceleași probleme mărunte – „ce urmează să facem mâine?” – o întrebare care mie mi se părea înfiorătoare, atâta vreme cât noi trăim „azi”, și m-am refugiat la marginea lumii reale, departe de tot ce știam până atunci. Am intrat printr-o hrubă și am ieșit în acel colț de hartă unde scrie „aici sunt dragoni”.

Unirii a fost locul nostru, al homarilor dansatori, călători pe spinarea unei broaște țestoase a cărei carapace era asemănătoare dalelor de granit din piață.

Pe atunci eram doar noi acolo, multicolori, rebeli cu ochii pierduți peste acoperișurile cu țiglă crăpată – fiindcă în Timișoara nu se vede niciodată orizontul –, printre turlele Domului (cracii adică), înghesuiți umăr lângă umăr și aureolați de soarele care se reflecta din coroana Sfintei Treimi.

Pe Cătălina am întâlnit-o la începutul toamnei, la fântână. Avea părul lung, brunet, și un breton tuns cu precizie. Se bronzase peste vară și semăna, mi-am dat seama mai târziu, cu o actriță de film, poate cu Jordana Brewster. Chiar cu ea.

Purta blugi evazați, cu talie joasă, și un tricou strâmt cu Pixies pe care scria *Where is my mind? Way out in the water*. Naiba știe cum făcuse rost de el. La gât avea o bentiță neagră, de care agățase un mic homar argintiu. Citea ceva și uneori se întindea leneșă, la soare, iar atunci i se vedeau șoldurile și stomacul. Fumam țigară după țigară, ca să am un motiv să atârn pe acolo, și încercam să descifrez titlul cărții. Când a văzut că mă tot holbam la ea, a venit lângă mine și m-a luat la rost:

– Auzi, dacă tot o freci aici aiurea, nu mai bine împarți țigările alea cu mine? Ce-s alea, Camel?

I-am dat o țigară. Și-a aprins-o și a tras din ea. M-am uitat insistent către carte, așa că a întors coperta către mine. Era Carroll. M-a întrebat:

– Cred că ai auzit de studentul care s-a sinucis pe treptele Universității după ce a citit asta?

– Chiar așa de slabă e?, am glumit, dar Cătălina nu a râs și am devenit și eu foarte serios.

De ce s-a sinucis?

– Nu știi, asta încerc să aflu.

Eram punkeri, eram metalari, raveri, techno-geeks, sau emo-kids. Stăteam închiși într-o îmbrățișare a cărei circumferință atingea discret pereții scorojiți ai caselor istorice. Niciun locatar nu îndrăznește să viseze, ascuns pe după geamurile murdare, că piața va găzdui vreodată altceva decât bodegi întunecoase unde duhnea a tutun, a bere

ieftină și a pișat. Ne refugiam în subsoluri, adulmecându-ne reciproc transpirația strânsă în tricourile cu Death in June și Depeche Mode, în timp ce ne bâțâiam pe Joy Division sau Bauhaus, pe care patronii ni-i livrau de pe casetele piratate ale lui Nea Emil.

– Știi dansul homarilor?, m-a întrebat într-o zi în timp ce eu priveam pierdut printre cracii Domului, spre norii care anunțau o ploaie zdravă.

Vântul bătea cu putere și flutura puternic măștișorul uriaș meșterit de Cătălina dintr-un carton legat cu șnur alb-roșu, pe care îl legaserăm amândoi de una dintre săgețile martirilor de pe Sfânta Treime. Pe el scrisesem cu markerul „1 martie călător mi-a adus săgeți în zbor”.

– Care dans?

– Al homarilor, a insistat în timp ce îmi potrivea acul steril pe lobul urechii. Ești pregătit?

– Nu. O să mă doară?

– E ceva care nu doare în lumea asta? Lol.

Mi-a înfipt acul în ureche, după care, în timp ce eu sâsâiam din cauza usturimii, a pus pe vârf cercelul și l-a tras prin gaură. L-a închis la spate și apoi l-a răsucit un pic.

– Gata, ți s-a împlinit visul. Ești hardcore acum, dar auzi, eu trebuie, TREBUIE, să fiu singura care îți găurește urechile. Ok?

– Ok!

– Ce voiam să zic, a reluat ea, e că la finalul dansului homarii sunt azvârliți în mare, cât mai departe, de parcă nimănu nu i-ar mai păsa de ei.

– Sărăcii homari.

Chiar îmi părea rău de ei.

– Poate e mai bine așa, în felul ăsta ei scapă de oricine ar putea să le facă vreun rău.

A răsucit o țigară și am fumat împreună, la umbra statuii, liniștiți. Piața ne proteja, era țeptoasa care ne ținea pe spina ei din granit. Iar noi eram din ce în ce mai colorați, amestecați într-un curcubeu care ne orbea și ne sucea mințile. Am crescut împreună, zi și noapte, tolăniți pe pavelele de obsidian, care luceau molcom, aproape bolnăvicios.

Bine dispusă, mi-a povestit cum va veni o ploaie fără sfârșit și despre cum pe sub picioarele noastre se descompun homarii, iar cu cât va ploua mai mult, mi-a zis, cu atâta se va înmuia pământul și rămășițele lor vor ieși la suprafață și vor pune mâna pe oraș și vor transforma toată lumea într-un ocean enorm în care vom trăi cu toții fericiți. Una-ntruna.

Acoperișurile dărăpănate se închideau deasupra noastră și ne ascundeau de restul lumii. Printre țigle nu venea nicio veste de dincolo, semn că lumea nu putea și nu avea cum să fie mai mare de atât. Noaptea, cotloanele și ungherele întunecate ne țineau aproape de felinare, de care ne agățam strâns ca să nu alunecăm înapoi în bezna de care fugiserăm.

„Ce urmează să facem mâine?”

„Nu contează, contează doar ce rămâne de făcut azi.”

Ultima dată când ne-am pupat, Cătălina mi-a strecurat guma ei. Avea gust de Hubba-Bubba cu aromă de mere. Era iarăși toamnă, dar piața nu mai era aceeași. Nu plouase deloc în vara aceea, iar din pricina secetei nici homarii nu mai ieșiseră din pământ. Pavelele, nemișcate, se decoloraseră într-un gri spălăcit, plin de găinaț. Prin geamurile caselor, curate acum, locatarii priveau cu jind la umbrelele

și scaunele, și mesele *posh*. Noaptea, felinarele ne orbeau, iar în jurul lor roiau o mulțime de oameni care se izbeau unii de alții și de noi. Ne era din ce în ce mai greu să ne găsim printre ei. Veneau în șuvoaie de pe străduțele lăturalnice, cândva întunecate, o masă compactă al cărei singur gând era să ne alunge de acolo.

– Mestecă asta și lasă-te dus, homarule, departe, pe mare, suit în spinarea Țestoasei.

– Ai terminat de citit cartea?

– Da, mai de mult.

– Și ai aflat? Ai aflat de ce s-a sinucis studentul de la Universitate?

– Cred că da. Pentru că nu mai crede nimeni în Țestoasă, iar ea a devenit o Falsă Broască Țestoasă.

În timp ce molfăiam guma, care avea acum un gust ciudat, chimic, și mă uitam la ea cum se îndepărtează, dalele pieței au început să se arcuiască, după care s-au rulat ca un covor, iar eu am crescut, mai întâi din picioare, apoi mâinile, capul, umerii, până ce am ajuns să fiu mai înalt decât Domul, printre turlile căruia am încercat să mă strecor, deși îmi era frică să nu le dărâm.

– E din cauza nenorocitei ăleia de cărți, mi-am zis, după care m-am făcut foarte mic, cât un iepure, cu mânuși albe, sau cât un șoarece de bibliotecă cu mustăți prea lungi.

Îmi amintesc că m-am întins pe jos, confuz, încercând să mă cuprind în brațe, dar palmele mi s-au transformat în clești portocalii. Soarele a apus și a răsărit de câteva ori, iar eu îl urmăream cum traversează cerul ca mai apoi să intre în pământul transparent, unde continua să fugă pe sub mine.

Într-un târziu mi-am revenit, m-am ridicat de pe jos și ocolind terasele aglomerate am fugit înapoi acasă, la băncile mele ruginite, la vecinii plicticoși, la betoanele și garajele încinse.

Mai târziu, cred că a doua zi, am auzit la știri despre Cătălina că se întinsese în vană și că își tăiase venele, încredințată că atunci când se va trezi va pluti în valurile oceanului împreună cu ceilalți homari.

FENOMENUL EMO (– ne distruge copiii)

FENOMENUL EMO (– noua spălare pe creier a generațiilor tinere)

FENOMENUL EMO (– ce este și cum putem lupta împotriva lui)

scria peste tot, dar Cătălina nu fusese emo, nu fusese nici punk, nici techno, nici rave, nici metal. Fusese doar un homar azvârlit de pe spinarea Țestoasei în mijlocul oceanului. În care mai plutește și azi.

Jurnal izolare: Bega Blade Runner Blues

6 mai 2020

Îmi vine din ce în ce mai greu să îmi aranjez gândurile, așa că am hotărât să le potrivesc după altă logică, una de carantină și de izolare. De asta consemnările de mai jos nu respectă structura ordonată de registru, pe care o are jurnalul. Sunt, mai degrabă, o serie de notițe și sublinieri la evenimentele din zilele trecute. Cele care ne afectează pe toți și cele care m-au afectat pe mine.

De când stau în casă am dese dureri de cap, nu știu ce o fi – lipsă de vitamina D, zică-se, ori poate nu aerisesc sufrageria destul de des și fumez prea mult. Încerc să mi le vindec ascultându-l pe Vangelis, mai ales coloana sonoră de la Blade Runner. Felul blajin și temperat în care se desfășoară, dar în același timp prevestitor și de rău augur, e întrucâtva simetric noii noastre vieți. Totuși, mă liniștește. Îmi calmează tremurul fizic și neastâmpărul care se traduc într-un fel de bățâială de nerăbdare și în acutizarea ipohondriei ce îmi dă târcoale uneori, acum tot mai des. Apoi trec la Philip Glass și la Metamorfoze. Nu de Covid-19 mi-e frică.

De câteva săptămâni, Timișoara e mai bine, mai aproape de spiritul ei real. E goală, aerisită, mai puțin murdară. E, pentru mine, departe de peisajul apocaliptic pe care îl

văd cu toții. Străzile goale și magazinele închise vorbesc, mai degrabă, un dialect al ceea ce este Timișoara, de fapt. În geamurile centrelor noi, de sticlă, și ale clădirilor înalte, care au obturat priveliștea vechilor turle, orașul se reflectă ca un burg prăfuit și neînsemnat. Acum e gol de oamenii care se îngrămădeau în cartierul Cetate, mânați de muzica de petrecere, de mirosul de mâncare, de îmbulzeala fără rost, de kitsch.

Cazurile de aici nu depășesc media națională, cred că suntem chiar sub linie, iar la Victor Babeș, la spitalul de boli infecțioase al orașului, numărul vindecărilor este peste valoarea înregistrată în restul țării. Ba chiar și la București. Și totuși, parcă se aud mai multe sirene, sunt insistente, le auzi minute bune, poate pentru că nu mai sunt mascate de zgomotul de fond. Nu știu dacă cei transportați sunt bolnavi de Covid sau au alte urgențe, dar noaptea, pe bulevardul lângă care locuiesc, ambulanțele vuiesc la intervale regulate, în drum spre Babeș sau spre Municipal. Nu îmi dau seama.

Citesc un eseu scris de Czesław Miłosz despre permanența memoriei, care ar fi născut o literatură a traumei și a supliciului. Mă gândesc care sunt urmele care vor rămâne după pandemie și ce anume se va schimba în noi. Schimbările se vor resimți la oraș. Probabil doar aici. La sat, pandemia e ne semnificativă, oamenii trăiesc sezonier și religios, iar frica de moarte se simte mai puțin. Poate, de acum încolo, vom avea grijă de mediu, poate vom consuma mai puțin, poate vom găsi relevant să ne oprim un pic, înainte ca lumea să ajungă în simetrie cu deznodământul tripticului lui Bosch.

Fargo, dulăul nostru, nu prea simte pandemia, e fericit că suntem amândoi acasă mult mai mult decât înainte. E primăvară și, ca în fiecare an, îi cade părul, care uneori,

atunci când sunt mai multe geamuri deschise, se dă peste cap prin colțuri, în rotocoale. Strângem după el, bodogănind. El ne privește curios. Parcă e mai vesel. Mai liniștit. Ne înveselește și pe noi.

Ultimele săptămâni au fost inedite (unii ar spune chiar istorice). Pentru mulți, traumatice. E prima dată, după multă vreme, când suferim cu toții, comunitar. Sintagma de „distanțare socială” a fost prost aleasă, cred eu. Ar fi trebuit înlocuită de mult timp cu „distanțare fizică”. Prin repetare, ea a intrat în vocabular și nu mai putem scăpa. Distanțarea fizică nu înlătură ideea de solidaritate. Cea socială, da.

Ana vrea să meargă la librărie, la lucru. Simte că nu mai poate să stea în casă. Probabil detestă deja canapeaua pe care o împărțim cu rândul, atunci când citim sau când eu scriu. Când nu mai poate, pictează, iar tablourile ei iau uneori forma unor trupuri de femei fără chip, artificiale, iar alteori a unor chipuri fără corp, decupate nevrotic și anxios, care plutesc în găuri negre, fără fund.

Nimic nu scapă poleielii electorale. Cutiile poștale, avizierele din casa scării și stâlpii de electricitate din Timișoara s-au transformat, ad-hoc, în panouri de promovare a primarului și a eforturilor sale de combatere a pandemiei. Mătră lui te pândește (ca un brigand politic) la fiecare colț, după fiecare bloc, ba chiar apare de 11 ori în cele 12 pagini ale oficiosului tipărit de Primărie. Tot acolo, în articole (mici acrobații ale unor vremuri apuse), spitalul Babeș aparține Primăriei (nu Timișoarei), dar maternitatea Odobescu, nu (pentru că s-au semnalat cazuri de Covid la nou-născuți). Tot acum, scandalul proiectului de lege depus de UDMR și girat de PSD și PNL (nu vă prefăceți că nu e așa) a scos la iveală că, de fapt, lumea în care trăim încă nu s-a schimbat semnificativ. După săptămâni în șir de știri

exclusiv legate de coronavirus, „vânzarea Ardealului” a fost o gură de aer otrăvit, pe care, din păcate, am respirat-o toți cu nesațul naufragiatului.

Nu mi-am mai văzut bunicile și pe mama de două luni. De ele îmi e dor.

Mama stă în casă și se uită la știri, prea mult. E singură și se sperie des când aude că lumea se apropie de sfârșit, că vin valuri de infectări, că va fi șomaj, recesiune, inflație, că sunt cimitirele neîncăpătoare. Mă sună și eu îi zic să se uite pe geam, că nu e chiar așa de rău. E soare, e frumos, e o primăvară calmă, așa cum nu a mai fost de mult timp. Se liniștește o vreme, dar nu prea mult. Apoi mă sună iară. Când sunt trist sau abătut, mama mă încurajează. Îmi spune că trecem peste toate, că trebuie să rămânem optimiști, la fel cum a fost ea când a trecut prin comunism, revoluție, inflație, mineriade, șomaj, nefericire. Acum e rândul meu să o ajut.

Noroc că tata nu mai e.

Bunica Tanța are probleme cu genunchii și stă în casă chiar de când a început totul. Nu știu cum rezistă, au trecut mai mult de două luni. Îmi tot spune că a ținut miel la congelator și că vom face sărbătorile la vară, atunci când ne vom putea vedea. Am ratat Paștele, dar ne promitem că ne vedem de Anul Nou, în 2 ianuarie, la fel ca în fiecare an de când mă știu. Mi-e greu să înțeleg cum poate să își păstreze veselia și nerăbdarea. Poate pentru că viața ei a fost străbătută de un tumult de traume și neîmpliniri. A trecut prin multe, le-a văzut pe toate, și-a îngropat unul dintre copii. Bunica mea a făcut școala de parașutiști, dar nu a mai sărit din avion, pentru că i-a fost interzis de mama ei – „pentru o femeie nu se cade așa ceva”. S-a ridicat din

sărăcie, a muncit din greu împreună cu bunicul și ne-a crescut pe toți. Chiar și pe mine.

Cealaltă bunică e la azil. Nu am mai vizitat-o din martie. Uneori sun la îngrijitoare și cer să mi-o dea la telefon. Mă simt vinovat, pentru că mă tot roagă să vin și să îi aduc cremă de gălbenele și iaurt. Timpul i s-a scurs printre degete. Când era copil, în Basarabia, avea vreo 13 ani, a trecut frontul cu vacile, printre soldații morți, îngrămădiți unii peste alții. În seara aia, de pe dealul Vătămănesei, a văzut cum tot Călărașiul ardea. Apoi, în timpul foametei, a muncit cu ziua pe o strachină de fiertură. Acum, la 91 de ani, nu înțelege de ce nu își poate vedea nepotul. Nici nu are cum.

Mai devreme de sfârșitul anului nu vor fi mari schimbări în felul în care trăim pandemia. Până atunci, așteptăm ca tot ce e pe dos să treacă. Ne vom distanța social, vom mima solidaritatea, vom aștepta să votăm, să bem altundeva decât acasă. Să umplem iarăși orașul și să îl chinuim cu îmbulzeala. Să cheltuim, să ne dezvoltăm în forță. Să ne simțim vinovați pentru alte și alte lucruri, nu știu cât de semnificative. Să ne bucurăm că am scăpat vii și nevătămați, și să sărbătorim viața. Poate altfel decât până acum. Probabil, pentru o vreme, la fel ca înainte.

*

Am ținut să introduc această notă târzie pentru că, între timp, bunica mea de la azil a murit, fără să mă mai vadă, fără să o mai vad.

De ce plângi?

Prima dată când a luat-o pe coajă, din câte mi-a povestit, avea vreo șapte ani și lăsase pe cineva să intre în apartament, deși nu avea voie. Era una din regulile de aur ale familiei, o suspiciune față de necunoscuți, cine știe de ce, pe care o mai are și astăzi. Stătea afară, pe bordură, toropit de soare, în cămașa albă și pantaloni negri, cred că într-o miercuri, și se gândea dacă să urce. Era aproape vară și nu avea chef de teme și de lumina chioară a jaluzelelor împletite. Chiar atunci o tanti – toate erau tanti în acei ani – l-a întrebat dacă nu ar putea să le folosească baia, că e gravidă și o taie rău, iar el a lăsat-o, poate din milă, ori din cauză că avea o fire moale și nu prea refuza pe nimeni. Nu mai știu.

Femeia s-a pișat în budă fără să tragă apa, maro, mirositor, sufocant, iar când el s-a dus să curețe, de frică să nu fie descoperit, ea a furat un inel de aur dintr-o cutiuță de bijuterii de pe dulap. Peste câteva zile, sau poate chiar în acea după-masă, ai lui au aflat cum-necum de dispariția inelului. Nu era foarte scump, dar avea valoare sentimentală.

Și... – REGULA DE AUR!

Ține și acum minte întrebarea care însoțea cu exactitatea unui metronom, tic-tac, fiecare palmă dată de taică-său, fost canotor, lat în umeri și cu brațe groase, obișnuite cu

efortul. Îi scuturau capul din stânga în dreapta: „De ce plângi?” Chiar așa... Era totuși vina lui („de ce plângi?”), făcuse ceva interzis („de ce plângi?”), prostesc de-a dreptul („de ce plângi?”), și le merita. Atâtea câte au fost.

Nu știi dacă s-a mai smiorcăit după aia la următoarele bătăi: când și-a pierdut cheile – le uitase la un coleg; când a pătat mocheta din hol cu aracet – încerca să construiască o căsuță din chibrituri; atunci când s-a ars la deget pentru că se juca cu aragazul – aici chiar și-a căutat-o cu lumânarea (hazliu, nu?), de parcă nu știa că trebuia să se păzească de palmele grele ale bărbatului.

Mint. A plâns în hohote, cu mucii. Să vă zic când nu a plâns.

*

La a nu știi câtă ceartă între ai lui – nu erau unele normale, ci cu pizduieli, urlete, trânteli, pahare sparte și scrumiere aruncate în perete – că de aia arăta casa aia cum arăta – nu a mai rezistat și a sărit între ei.

„GATA!”

Erau dese și știa asta pentru că le nota într-un calendar pe care îl ținea ascuns sub pat, ca o femeie care își calculează zilele ciclului. El număra scandalurile. Una, două, trei... uneori le scria din urmă, convins că erau săptămâni când se petreceau zilnic. Le însemna cu perseverența și chibzuiala celui pentru care certurile în familie și abuzul domestic au devenit evenimente banale, chiar monotone.

Dar în seara aceea nu mai avea nicio fărâmbă de răbdare – e totuși firesc; așa că a țâșnit în picioare, pregătit să dea înapoi, să îl oprească pe taică-său, alimentat de curajul acelei clipe, al revoltei neașteptate. Ridicol, în fond. Următorul

lucru pe care l-a simțit a fost piciorul în piept care l-a trântit pe covor.

O greutate enormă, invizibilă, îi apăsa plexul și îi oprea lacrimile. Și aerul. Se sufoca. Plămânii i se blocaseră, iar coastele îl strângeau ca o menghină al cărei singur scop era să îl strivească milimetru cu milimetru până nu mai rămânea altceva de făcut decât să îi sfarme inima. Atât cât mai era din ea.

Speriat, taică-său s-a lăsat peste el și l-a masat pe piept.

„Am să mor”, cred că s-a gândit puștiul în timp ce simțea palmele vindecătoare peste el.

A mai găfâit de două ori, apoi și-a revenit. S-a ridicat în capul oaselor și a așteptat întrebarea, care însă nu a mai venit în seara aceea.

Într-un fel, toate astea au dat roade, fructele otrăvite de care vă ziceam adineauri.

*

Se întorcea de la școală. Ninsese mult în ziua aceea, mai mult decât iarna trecută, mormane peste mormane, iar el își târșâia bocancii prin zăpada proaspătă. Îi plăceau întunericul, vântul și înghețul, asprimea lor îl linișteau. Era ud din cap până în picioare pentru că se tăvălise în curtea școlii prin grămezile uriașe adunate acolo de lopețile portarului.

Peste drum a zărit câțiva băieți, vreo trei sau patru, care se împingeau în fetele ce treceau pe lângă ei, după care le spălau cu zăpadă. Erau de două ori mai mari ca el, zgomotoși, puși pe harță. A făcut un bulgăre și l-a aruncat peste mașini către ei. Nu pentru că ar fi încercat să îi oprească, îi păsa prea puțin de fetele acelea. Cred că voia să se mai joace,

să rămână pe afară, departe de toate cele pe care le-am pomenit.

Hândrălăii l-au văzut și au traversat strada în fugă, țintă. Unul dintre ei, cel mai solid, a lătrat către el:

„Ce pizda mă-tii faci, fraiere?”, apoi l-a prins de gluga jachetei și l-a trântit cu fața în zăpadă.

Răceala iernii și gustul dulceag de sânge i-au invadat gura, nasul, ochii și urechile. Când a dat să se ridice, altul l-a împins înapoi, batjocoritor. Apoi l-au ridicat la grămadă și au început să-l frece cu gheață pe obraji, ca pe fetele de peste drum. Se străduia să nu pișe ochii și să nu se milogească de ei. Horcăia. Obosit, a încercat să se smucească de lângă ei, dar fără folos, așa că într-un final s-a lăsat moale la pământ, rușinat că nici acum nu avea tăria de a lupta împotriva celor care îl răneau.

Apoi a auzit niște pași și a reușit să își ridice privirea. Era taică-său, care se nimerise pe acolo. Pe primul dintre băieți l-a luat de guler, l-a palmuit și l-a aruncat într-un gard. Pe al doilea l-a lovit cu pumnul în tâmplă.

„Nu mai da, mă!”, l-a auzit țipând pe băiat.

„Taci din gură!”, a zbierat și l-a pocnit iarăși.

Pe al treilea l-a smucit de câteva ori și l-a împins de pe gheață direct în șanț, unde a picat cu brațul sub el, iar osul s-a frânt. S-a auzit un pocnet sec, de crenguță ruptă sub talpă. Al patrulea a luat-o la fugă fără să se mai uite înapoi.

*

Puștiul s-a ridicat în picioare, ajutat de taică-său care l-a tras în sus, spre el, și i-a șters lacrimile cu mâneca hainei.

Îl ardea pielea acolo unde gheața îi frecase fruntea și obrazul. S-a uitat lung la cei trei hăndrălai care încercau să se adune de pe jos, buimaci, zdrobiți. Așa cel mai mare, care îl înjurase, se ținea de mâna ruptă și plângea. Îi curgeau muci pe buze și suspina, ghemuit. S-a apropiat de el, simțindu-i durerea, cu milă. Se gândea să îi zică lui taică-său să oprească o mașină și să îl ducă la spital. Părea grav. Când a ajuns însă lângă el a simțit fiori de bucurie și o satisfacție întunecată. A zâmbit.

„De ce plângi?”, și-a dorit să îl întrebe. „De ce plângi?”, „De ce plângi?”, „De ce plângi?”, ca un metronom, tic-tac, pe ritmul amintirilor care clocoteau în el. S-a codit un pic și până la urmă nu a mai zis nimic. În schimb, și-a strecurat mâna mică în pumnul uriaș al tatălui său, palmă de fost canotor, și a plecat spre casă, mulțumit că, într-un târziu, se făcuse dreptate.

...sau cum am crescut între betoane și am învățat să iubesc tranziția

– ...hei, hei, trezește-te.

– M-am trezit, m-am trezit, *răspund în timp ce mă frec la ochi.*

– E deja târziu, vei întârzia la serviciu.

– Cine îi mai zice serviciu? Se numește „job”, *i-o întorc eu, iritat.*

– Bine că ești tu deștept. Haida, sus din pat.

– Mi-e somn, aș mai dormi, *spun, dar totuși mă ridic cu chiu, cu vai.*

– Și eu ce să-ți fac? Trebuie să te și bărbierești.

– Chiar trebuie?, *îmi trec palma peste obraz, sperând că pot să mai amân o zi.*

– Păi dacă nu ai făcut-o aseară.

– Cred că merge și așa, *deși îmi dau seama că totuși chiar ar trebui să o fac.*

Mă ridic și intru în baie.

– Nu te mai uita atâta la tine. Ai fire albe, da, e firesc. Și riduri la ochi, și o linie adâncă pe obraz, semn că uneori râzi, alteori te îngrijorezi.

Mă strâmb în oglindă.

– Aș sta pe canapea toată ziua, m-aș uita la desene, *zic, știind deja răspunsul.*

– Nu zău! Nu ai vrea să citești Jules Verne și Tolkien, să te joci cu Lego? Sau poate visezi să ieși la un fotbal, să te julești în genunchi, să faci schimb de abțibilduri, să te îndrăgostești, să alergi prin zăpadă, să bei o bere în parc la miezul nopții, să stai toată noaptea lipit de televizor la filme proaste? Adică să îți pierzi timpul în felul ăsta...

Râd.

– La pensie..., *reiau eu o promisiune mai veche.*

– Vezi că știi. O să joci fotbal la pensie... Bravo! Ce ai de făcut azi?

– Habar nu am, hârtii..., referate, pontaje, îmi dau ochii peste cap.

– Captivant.

– Nici pe departe, *i-o întorc eu ironic.*

– Nici pe departe...

– Dar auzi, că tot vorbeam de pensie, dacă ajungem până acolo, mă lași în pace, da?, *continui să trăncănesc în timp ce mă spăl pe față.*

– Mai vorbim până atunci.

– Dar ai promis, așa mi-ai tot zis..., *mă revolt eu cu jumătate de gură.*

– E destul timp..., până atunci mai ai de făcut una și alta.

– Pontaje?

– Nu numai...

- Auzi, dar îmi permiți, în drumul spre „serviciu”, să ascult ce vreau eu?, *mă milogesc în timp ce mă spăl pe dinți.*
- Păi?
- Cum adică „păi”?
- Păi e cum vrei tu.
- Nu mai înțeleg nimic. Până adineauri nu era.
- Dormei pe tine... Eu nu te opresc să faci nimic din lucrurile pe care ți le dorești, să citești ce vrei, să te uiți la desene, să asculți muzica pe care o vrei. Crezi că te împiedic eu să rămâi blocat în trecut, să privești mereu în urmă, să te tot uiți peste umăr în fiecare zi?
- Acuma e vina mea?, *mă enervez.*
- Dar a cui e?
- A ta! Tu îmi pui bariere în fiecare zi, mă plimbi de colo-colo, ca un bezmetic, îmi bagi hârtii sub nas..., iar seara mă împingi în pat, sau pe canapea, unde adorm după toată alergătura de peste zi. Mă epuizezi! Era mai bine înainte, eram liber și fericit.
- În ciuda tuturor lucrurilor care s-au întâmplat?
- Da!
- Ești hazliu..., tot un copil ai rămas.
- Și ce e rău în asta? Ce e rău în a te pierde, din când în când, printre betoanele și garajele, și oamenii, și vremurile de atunci?, *i-o întorc eu.*
- Nimic, dar acum nu e momentul potrivit.
- Niciodată nu e!
- Nu, nu e... Îmbracă-te, ai întârziat.
- Tot cu ochii pe ceas ești! Tic-tac, tic-tac, tic-tac...

- Dar la ce ai vrea să mă uit?
- E toamnă, mai uită-te și tu la copaci, la frunze, la cer...
- Dar tu te uiți?
- Când am timp.
- Timp, da..., e toamnă, e iarnă, e primăvară, e ziua ta, e vară, e iarăși toamnă...
- Lasă banalitățile.
- Nu sunt banalități, dacă asta e tot ce ai înțeles...
- Vezi să nu îți uiți cheile. Închide ușa...
- Am închis, nu mă mai bate la cap.
- Ai grijă de tine!
- Și tu!

În fața scării mă urc pe bicicletă. Nu s-au schimbat prea multe în cartier. Blocul e tot acolo, la fel și parcul, strada, școala. Vecinii parcă sunt alții. Îmi pun în căști unul dintre playlist-urile pe care le-am tot ascultat în ultima vreme, poate e cel pe care l-am primit de la taică-meu, pe o casetă, sau poate e cel pe care l-am ascultat, în loop, de-a lungul unui roadtrip de-o vară, sau poate că mi-e dor de liceu și de copilul rebel, sau de gimnaziu și de băiatul pîrpiriu și neîncrezător. Fiecare zi cu ale ei. Pedalez cu putere, prind viteză, zbor prin cartier. Cobor în josul străzii, ajung la bulevard și fac stînga brusc. De acolo mă pierd printre miile de mașini și de oameni care merg, la fel ca mine, în aceeași direcție.

*... It's something unpredictable
But in the end, it's right
I hope you had the time of your life.*

(Good Riddance – Green Day)

Editor: Loredana Tîrziouru

Coperta: Cristian Vicol

Layout: Larisa Pleșca

Editura BrumaR
300013, Timișoara, Calea Bogdăneștilor nr. 19
tel.: +40 750 441 489
e-mail: office@brumar.ro
www.brumar.ro

COPYRIGHT © CRISTIAN VICOL & BRUMAR, MMXXIV
TOATE DREPTURILE ASUPRA ACESTEI
EDIȚII SUNT REZERVATE.
REPRODUCEREA PARȚIALĂ SAU INTEGRALĂ
A TEXTELOR, FĂRĂ ACORDUL
SCRIS AL AUTORULUI SAU AL EDITURII,
ESTE INTERZISĂ ȘI SE VA PEDEPSI
CONFORM LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE

ISBN 978-606-726-290-2

9 786067 262902

c o m e n z i
B R U M A R
T I M I Ş O A R A
Calea Bogdăneştilor 19
tel.: +40 750 441 489
office@brumar.ro
www.brumar.ro

